

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

ati belföldi hírek

1969. december 10.

bb. 1. magyar mérnökök készítik az első „igazi”, térképet jemeni területről

1 tz/tm/e 10 la

1969. december 10.

hazaérkeztek jemenből a budapesti geodéziai és térképészeti vállalat szakemberei - andor gyula, aninger lászló, bencze tanás és novák józsef mérnökök - akik a fao megbízása alapján végeztek földmérést a vörös tenger partja közelében fekvő zabit város környékén. a hasonló nevű vádi /folyó/ mellett elterülő tihana síkságnak egy 270 négyzetkilométeres részén készítették elő a térképészet eszközeivel az öntözés korszerűsítését.

ezen a területen ugyanis a föld, amely különben alkalmas lenne a művelésre, évente csak egyetlen esős időszakban jut csapadékhoz, amit a vádik összegyűjtenek ugyan, de legnagyobb részt egyenesen a tengerbe szállítanak. a magyar szakembereknek ezért kellett felmérniük a területet, hogy ennek alapján meg lehessen tervezni a hagyományos öntözési módszerek korszerűsítését, főleg pedig a megfelelő víztároló rendszer kiépítését, ami lényegesen meghosszabbíthatja az öntözési időszakot.

a magyar mérnökök hét hónapon át dolgoztak a terepen magyar geodéziai műszereikkel, nyáron nem egyszer 48, de még novemberben is 36-38 fokos hőségben, a naponta megismétlődő porviharokkal küszködve, amig végülis összegyűjtötték mindazokat az adatokat, amelyekre támaszkodva most már itthon megszerkeszthetik és megrajzolhatják a térképet.

/folyt.köv./

- 1 -

MA

bb. 1. /magyar mérnökök...folyt./e

ez a térkép nevezetes dokumentum lesz jemen történetében, hiszen ebben az országban geodéziai felmérést még soha sehol nem végeztek. a „hatáskörükbe„ utalt területen mérnökeinknek kellett megállapítaniuk, összegyűjteniük, megszerkeszteniük a legelőlényibb alap-adatokat is. munkájuk eredményeképpen tehát most születik meg az első valóságos, mérési adatokra alapozott térkép, amely jemeni területről valaha is készült.
/mti/

...

bb. 2. természetvédelmi terület lesz a herman ottó halrezervátum

vid/e ká cz 1969. december 10.

a mecsek egyik festői szépségű völgyében, tókeres falu határában alakítják ki hazánk természetes halrezervátumát. a nagy természetű, herman ottó nevét viselő mesterséges tó mintegy óriási akváriumként érzi majd a magyar vizek valamennyi halfajtáját. már meghonosították benne az öt legfontosabb halfajtánkat és később fokozatosan a ritkább hazai fajták példányait is elhelyezik a tóban. a baranya megyei tanács javaslata telt a herman ottó tónak és környékének természetvédelmi területté nyilvánítására, s évégett már ki is jelölték a terület határokat, ezen belül nem szabad horgászni, strandolni, csónakázni és környékén nem engedélyezik az építkezési sem. /mti/

...

bb. 3. évi 9.600 forintot kereshetnek a nyugdíjas orvosok

1 ms/tm/e zs hgy 1969. december 10.

az egészségügyi minisztérium a munkaügyi minisztériummal és a szövetkezetbiztosítási főigazgatóságával egyetértésben úgy rendelkezett, hogy a nyugdíjas orvosok korlátozás nélkül megkaphatják nyugdíjukat, ha évi keresetük nem haladja meg a 9 600 forintot. a nyugdíj szempontjából közbübs, hogy az orvos ezt a keresetet milyen havi részletekben érte el. a veszályességi pótlék nem számít bele az engedélyezett évi keretbe. /mti/

MT

bb. 4. sztára super star - 200 000 üvegházi rózsza a szegedi tsz-ből

vid ká/il cz

1969. december 10.

a kertészetéről híres szegedi haladás tsz termálviz fűtéses üvegházaiban 10 000 négyzetméteren nevelnek rózsákat. az elmúlt másfél hónap alatt 200 000 szál virágot szedtek és szállítottak a helyi üzletekbe, továbbá budapestre és más városokba. a tsz piacutató felmérések alapján választotta meg a különböző fajták arányát. legkedveltebbek a piros árnyalatu rózsák, köztük is a super star bordó és korál változatai. ezek tették ki az illatos áru 75 százalékát.

az üvegházi termesztés első szakasza ezen a héten befejeződik. utána visszamétszik, takarják a rózsatöveket és csak mérsékelten fűtenek. március elején nyitnak ki újból a virágok, s a második üvegházi szezon mindaddig tart, amíg a szabadban is megjelennek a rózsák. /mti/

..-

bb. 6. ritka leletek kerültek elő a vezensyi keltakori női sírból

vid ká/il cz

1969. december 10.

vezensyén a tiszamenti termelőszövetkezet területén alapozási munkák közben egy öntött bronzövet, piros zománcterakásos díszítéssel, karperecet, gyűrűt és egy edényt fordítottak ki a földből a munkások. a leleteket eljuttatták a szolnoki damjanich jános muzeumban, ahol stanczik ilona régész megállapította, hogy a felszínre került tárgyak keltakori női sír igen értékes és ritka maradványai. a föld mélyében konzerválódott leleteket a muzeum műhelyében restaurálják. a muzeológus a helyszínen gyors leletmentést végzett, de egyelőre újabb tárgyak nem kerültek elő. tavasszal folytatják az ásásokat, mert feltételezik, hogy több keltakori sírt rejt a vidék. jászberény és törökszentmiklós után vezensy a harmadik olyan hely szolnok megyében, ahol értékes keltakori leletekre bukkantak. /mti/

..-

- 3 -

MT

bb. 5. a bíróságok szigorúan megbüntetik a nemi bűntettek elkövetőit - igazságügyminisztériumi tájékoztatás a bűncselekmények alakulásáról

1969. december 10.

i bc/j/e zs hgy

az igazságügyminisztérium illetékeseinek tájékoztatása szerint a bűntettek számában 1966 óta általánosságban csökkenés tapasztalható - kivétel azonban a nemi erkölcs elleni bűntettek csoportja. az ilyen bűntett miatt jogerősen elítéltek száma évek óta azonos szinten mozog, 1968 második felétől kezdve - elsősorban a fiatalok elkövetőknél - kismérvű emelkedés jelentkezett.

a bűntettek strukturális összetétele is évek óta lényegében változatlan: leggyakoribb ez erőszakos nemi közönség, ezt követően a szemérem elleni erőszak és a megrontás, továbbá az üzletszerű kéjelgés.

az ugynevezett erőszakos nemi bűntettekkel összefüggésben általános tapasztalat, hogy az elkövetők által megfenyegetett sértettek félnek feljelentést tenni. a családon belüli nemi bűntettek körében pedig nyugtalanító jelenség, hogy az anyák több ízben elűrték a férjüket vagy élettársukat által gyermekük sérelmére elkövetett bűncselekményeket, sőt azokhoz segédkeztek is. e jelenségekkel arra lehet következtetni, hogy a nemi erkölcs elleni bűnözés kiterjedtebb annál, amiről a hatóságok tudomást szereznek, illetve amit a statisztikai adatokkal nyomon lehet követni. azt is figyelembe kell venni, hogy a közvéleményt felháborító, mélyen megdöbbentő bűncselekmények jelentős része nemi motivációjú ugyan, azonban ezek nemegyszer az élet elleni bűntettek címén szerepelnek a statisztikában.

mint az illetékesek rámutattak: a nemi bűntettek elkövetőivel szemben szigorú büntetési szabási gyakorlatot folytatnak. különösen szigorú büntetéseket alkalmaznak az erőszakos jellegű cselekmények elkövetőivel, a visszaesőkkel, valamint azokkal szemben, akik gyermekeket támadnak. nemegyszer a törvény szerint kiszabható leghosszabb tartamu szabadságvesztéssel sújtják őket. /mt1/

- 4 -

bb. 7. harc a mozilátogatókért - program a fővárosi mozik fejlesztésére

izsu/mm/e zs la

1969. december 10.

budapesten is tovább csökken a filmszínházak forgalma. ezért a fővárosi mozgóképzési vállalat a technika eszközeit is felhasználja a nézőszám csökkenésének megállítására, s programot dolgozott ki a mozik rekonstrukciójára, a technikai berendezések korszerűsítésére.

ez évben csaknem 20 millió forintot költöttek, illetve költenek a modernizálásra, s az idei mérleghez tartozik, hogy nyolc nagyforgalmu filmszínházat - köztük a toldit, a tinódit, a vörös csillagot, az alfát, a fényt és a kispesti ady-t új köntösbe öltöztették. peremkerületekben is létesítettek panoráma-mozit: a közelmúltban szerelték fel a 70 milliméteres vetítógépet a pesterzsébeti tátrában.

újabb mozikat tettek alkalmassá szélesvásznú vetítésre, így jelenleg a főmo 87 üzemelő filmszínháza - négy kivételével - szélesvásznú. a hang-minőség javítására megkezdtek nagyteljesítményű erősítő felszerelését. újdonság, hogy a vetítógépek elavult szénrudas fényforrását sorra xenon-lámpákkal cserélik ki. megkezdtek a vetítógépek automatizálását is, ami szintén csökkenti a vetítés közben előforduló hibák lehetőségét.

jövőre folytatják a rekonstrukciós munkákat, s a többi között felújítják a bányász, a haladás, a vörösmarty és a marx mozit. 1970 első felében megkezdik a józsef attila lakótelepen egy 70 milliméteres filmek vetítésére is alkalmas, 600 nézőt befogadó filmszínház építését. /mt1/

bb. 10. ösztöndíj középiskolában tanuló bányász gyermekeknek

vid/ká/e cz

1969. december 10.

többféle módon segíti fizikai dolgozóinak tovább tanuló gyermekeit a tatabányai szénbányák. a jól tanuló középiskolások számára egyetemi előkészítőt indított. újszerű az a kezdeményezésük, hogy ösztöndíjat adnak a középiskolákban tanuló tehetséges bányász-gyermekeknek. tizenöt műszaki, illetve közgazdasági egyetemre készülő diákkal kötötték ösztöndíj-szerződést. /mt1/

- 5 -

MF

bb. 8. óriás molekulák védik a „sebhelyeket”, - korróziógátló hulladékból

vid/e ká cz

1969. december 10.

uj nagyhatású korróziógátló anyagot állítottak elő a veszprémi nehézszeripari kutatóintézet szakemberei. a hűtésre használt tömény só és sav oldatokba keverve védi a fémötvözeteket az agresszív vegyületektől. a szakemberek főképpen a vegyiparban és az élelmiszeriparban jósnak nagy jövőt az új antikorrin nevű anyagnak. a sajátos szerkezetű új védőanyagot hosszas kísérletekkel a növényi olaj feldolgozásánál keletkező hulladékból állították elő. az eddig csatornába vezetett hulladékanyagok azzal hivaták fel „magukra”, a kutatók figyelmét, hogy rendkívül nagy molekulák „felfedezik”, a fémek legkisebb sérüléseit és nyomban rátelepednek a „sebhelyekre”, ezzel szigetelik, illetve megóvják az anyagot a további pusztulástól. /mtl/

bb. 9. beregi népművészeti tárgyak a távoli kontinenseken

vid/ká/e cz

1969. december 10.

több mint félmillió forint értékű beregi népművészeti tárgyat, többek között keresztiszemes, farkasfogas, makkos terítőket, tálcát, pohár alátéteket, faldíszítő tapétákat, kendőket és sok más dísztextiliát küldött a karácsonyi ünnepekre, három kontinens, többek között japán, ausztrália, kanada megrendelőinek a szabócs-szatmár megyei háziipari és népművészeti szövetkezet.

most, hogy véget ért a mezőgazdasági idény, a termelőszerkezet tagok is bekapcsolódtak a népművészeti szövetkezet munkájába: a létszám 600-ra emelkedett. már a jövő évi szállítmányok előkészítésén dolgoznak. dísz- és használati tárgyakkal mintegy 20 százalékkal többet készítenek, mint az idén. /mtl/

bb. 11. termelőszerkezeteti húszem zalaalövön

vid/ká/e cz

1969. december 10.

zalaalövői székhellyel húszemi társulást hozott létre négy zalai termelőszerkezet: a zalaalövői, a zalaalárnoki, a salomvári és a kústánszegi közös gazdaság. a napi 5-6 sertés feldolgozására alkalmas húszemet közös erőből építették. a vágást, illetve feldolgozást a hét végén kezdik. a zalaalövői húszem nem a szokványos hentesárut készíti: házi szalámi, kolbász és sajt kerül ki az üzemből. készítményeikből az állami és a szövetkezeti kereskedelemnek is szállítanak, a húszemi társulásnak azonban elsősorban a helyi ellátásban lesz szerepe. mind a négy községben saját üzletet hoztak létre. /mtl/

- 6 -

bb 12. háromnapos tanácskozás egy drága, de nélkülözhetetlen energiahordozóról - megkezdődött a sűrített gázgazdálkodási konferencia

t tz/se/ny -cz

1969. december 10.

milyen területeken van jelene és főleg jövője a sűrített levegőnek, ennek a drága, nem egy szempontból hátrányos energiahordozónak és milyen módon lehet ezeket az elnyitelen tulajdonságait csökkenteni: erről vitatkozik szerdától kezdve három napot át kétszáz hazai és huszonhat külföldi - csehszlovák, francia, lengyel, ndk-beli, nyugatnémet és szovjet - szakember a technika házában. tanácskozásukat - a sűrített gázgazdálkodási konferenciát - az energiazdálkodási tudományos egyesület rendezte a gázmozdony-vagon- és gépgyár közreműködésével. amint megnyitó beszédében varga istván, a magyar villamosművek tröszt beruházási igazgatója, a rendező egyesület főtitkára megállapította, igen fontos iparágakban - a bányászat, a kohászat, a gépgyártás, a vegyi és üvegipar, az építőipar, és az energiaszolgáltatás területén - a sűrített levegőnek, mint energiahordozónak az alkalmazása ma is nagymértékben növeli a termelékenységét. ehhez járul, hogy a pneumatikus gépek biztonságosak, egyszerűek és viszonylag könnyűek.

a konferencia konkrét célja a sűrített gázok alkalmazásával kapcsolatban még megoldásra váró kérdések tisztázása. a sűrített levegővel működő gépek - például az aszfaltbontó légalapácsok - rendkívül zajosak, márpedig az ilyen mértékű zaj nem egyszer okoz súlyos károsodást a hallásban, sőt vese- és gyomorbántalmakat, idegbetegségeket, látási zavarokat is előidézhet. a konferencián résztvevő szakemberek egyik feladata azoknak a módszereknek a megkeresése, amelyekkel ezek az ártalmak megelőzhetők. ugyancsak tisztázni kell melyek azok a területek, ahol a sűrített levegő feltétlenül alkalmazható, még ha akármilyen drága is és végül olyan kérdéseket is meg kívánnak vitatni, mint például, hogy milyen módon lehet a drágán előállított sűrített levegővel takarékosan gazdálkodni.

a tanácskozáson tizenhárom előadás hangzik el, amelyek közül hatot külföldi szakemberek tartanak. /mtl/

- 7 -

m

bb 13. ujfajta szigetelő anyagok a villamos gépgyártásban - három napos konferencia a technika házában

t tz/se/ - cz

1969. december 10.

Szerdán reggel konferenciára ültek össze a villamosgép- és készülékgyártó ipar képviselői és a műanyagvegyészek, hogy három napos tanácskozáson megtárgyalják az új, a hagyományosnál előnyösebb szigetelő anyagok alkalmazásának lehetőségét a villamosgépek és készülékek gyártásában.

A műanyagipar rohamos fejlődése nagy segítséget nyújtott a villamos gépgyártásnak is. A villamos készülékek bizonyos szerkezeti részeit ma már olyan anyagokból lehet elkészíteni, amelyek egyúttal a szigetelés feladatát is ellátják, tehát tulajdonképpen kettős funkciót töltenek be. Ennek az az előnye, hogy egyre kevesebb a készülékekben a fémalkatrész, ami jelentős mértékben megnöveli a biztonságot. Ugyanakkor lehetőség nyílt olyan szigetelő anyagok felhasználására, amelyek jobban bírják a magas hőmérsékletet, ami a motorok nagyobb terhelésére ad módot.

Ez az irányzat ma már erőteljesen érvényesült, az iparban alkalmazott hatalmas berendezések és a háztartási kisgépek terén egyaránt. Ezt bizonyítják például az elektromos kávéörlők, hájszárítók, stb. amelyeket ma már mindenütt, így nálunk is szigetelő műanyagokban hoznak forgalomba.

A konferencia célja, az ujfajta szigetelőanyagok ujfajta alkalmazási lehetőségeinek feltárása, amiből egyúttal az új igényeket is kiolvashatják a műanyagokat előállító vállalatok. /mti/

--

bb 14. elkészült a 18 csatornás enkefalográf első sorozata

vid-ju ká -cz

1969. december 10.

Az elektronikus mérőkészülékek esztergomi gyárában szerdán befejezték legújabb agyáramvizsgáló berendezésük első sorozatának gyártását. A 18 csatornás készülék egyik példányát a napokban mutatják be a hyderabadban megnyíló nemzetközi neurológus kongresszuson. A most elkészült példányok pécsi, illetve budapesti klinikákra kerülnek. A legnagyobb klinikák, kórházak igényeit is kielégítő berendezéssel a fiatal esztergomi üzem a hasonló berendezéseket gyártó európai cégek élvonalába került. A teljesen tranzisztorszívált, nagyteljesítményű készülék, amelynek súlya sokkal kisebb, mint 8 csatornás elődjéé, rendkívül megbízható, gyorsabban és nagyobb pontossággal segít az orvosnak a különböző agybetegségek diagnosztizálásában. /mti/

--

-8-

12. 12/10

12-10

bb 15. megkezdtek a jászági „fólia-városok„ építését

vid-ju ká -cz

1969. december 10.

A jászági homokon megkezdődött a termelészövetkezeti „fólia-városok„ építése, a közös gazdaságok nagyüzemi kertészetei összesen husz ezer négyzetméternyi fóliasátorral gyarapítják. Az olajkályhákka fűthető hatalmas sátrakat alumínium vázakra huzzák. Az első szakaszban fejessalátát, retekot és karalábét, ezt követően pedig paprikát, paradicsomot és uborkát termesztenek fólia alatt. Az első nagyobb mennyiségűzöldáruval április végén május elején jellenek meg a piacokon. /mti/

--

bb 16. több mint hatmillió palack bor a balatonboglári állami gazdaságból

vid-ju ká -cz

1969. december 10.

A somogy megyei balatonboglári állami gazdaság borpalackozójában teljes az üzem. Naponta 15 ezer üveget töltenek meg a kitűnő zamatu borral. Eddig több mint hat millió üveggel palackoztak, s ennek a mennyiségnek felét exportra küldték, a többit belföldön hozták forgalomba. Karácsonyig még negyedmillió palack bort értékesítenek. /mti/

--

bb 17. hazaérkezett a magyar élelmiszergazdasági küldöttség szófiából

se-ju ie őcz

1969. december 10.

Dr. Sághy Vilmosnak, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter első helyettesének vezetésével hazaérkezett szófiából a kgst élelmiszeripari állandó bizottságának XII. ülészakán résztvett magyar küldöttség. Az ülészakon megvitatták az állandó bizottság 1970 évi munkatervét, az 1971-75 évi időszak közös műszaki-tudományos kutatásainak tematikai tervét, az élelmiszeripar gépellátásának problémáját. /mti/

--

-9-

12.00/10

13-

bb 18. szovjet élelmiszeripari miniszterhelyettes érkezett hazánkba

-ju 1e -cz

1969. december 10.

P. V. Naumenko szovjet élelmiszeripari miniszterhelyettes vezetésével küldöttség érkezett hazánkba. egy héten át tanulmányozzák a magyar élelmiszergazdaságot és tárgyalásokat folytatnak a miniszterekkel, a két minisztérium közötti együttműködésről. /mti/

bb 19. megjelent a „vásárlók könyve„

t tf/mné-ju -cz

1969. december 10.

Szerdán az újságíró klubban a közgazdasági és jogi kiadó bemutatta a sajtó munkatársainak most megjelent új kiadványát, a „vásárlók könyve„ című füzetet. címettjei mindazok, akik a bolti pultok inensű és tuolsó oldalának táborához tartoznak. a vevők és az eladók gyakorlati „lexikonját„ 60.000 példányban tették közzé.

ugyszólván minden tématerület, ismeretanyag megtalálható a könyvben, ami a vásárláskor szükséges és eligazítást nyújt. szó van benne a védjegy minőségéről, a minőségvizsgáló intézet munkájáról, a minőségvédelem jogi vonatkozásairól, választ kap az olvasó arra is; mennyi a butorok garanciális ideje, mikor cserélhető ki a portéka. érdekes téma: milyen az összefüggés a fogyasztói cikkek szabványa és minősége között. még arról sem feledkeztek meg a könyv kiadói, hogy a különféle ~~alkatú~~ vásárlók pszichológiai eligazítást kapjanak. dohányosokat érdeklő fejtegetés ad hirt arról: előnyös-e a fél-cigaretta, meddig tárolható a füstöltnivaló. autótulajdosoknak a gépkocsitartás abc-jét tartalmazza a kiadvány.

szluka emil szerkesztésében került forgalomba a „vásárlók könyve„, amelyet egyébként ha a kereskedelmi vállalatok az eladói gárda részére vásárolnak meg, 50 százalékos árkedvezménnyel - tizenhat helyett nyolc forintos áron - szállít a magyar közgazdasági és jogi könyvkiadó. /mti/

-10-

12.05/ju

L 13-10

bb 20. elhunyt augusztinovics győző,

fe/se-ju -cz

1969. december 10.

a magyar tudományos akadémia közgazdaságtudományi intézetének főmunkatársa, az intézet augusztinovics győzőt saját halottjának tekinti. temetése december 15-én, hétfőn 15 óra 15 perckor lesz az újpesti meyeri uti temetőben. /mti/

--

bb 21. nemzetközi orvostudományi dokumentációs konferencia kezdődött

t ms/gg-ju -cz

1969. december 10.

Szerdán az orvos-egészségügyi dolgozók szakszervezetének székházában megkezdődött a szocialista országok orvostudományi dokumentációs központjainak háromnapos értekezlete. a konferencián hét szocialista ország orvostudományi dokumentációjának vezető szakemberei vesznek részt. a konferencia célja - amint dr. fárádi lászló, az egészségügyi miniszter első helyettese megnyitójában kiemelte - az együttműködés továbbfejlesztése a minél hatékonyabb információcsere érdekében. az orvostudomány rohamos fejlődése és növekvő szétágazása miatt napjainkban már nélkülözhetetlen a széleskörű és szervezett dokumentáció a nemzetközi szakirodalomról adott rendszeres tájékoztatás nélkül. lehetetlen nyomonkövetni a gyors iramu nemzetközi fejlődést, már pedig a szocialista egészségügy egyik alapveelve, hogy a betegnek joga van a kor színvonalán álló, a szükséghez képest legmagasabb szintű ellátásra is. a dokumentáció egyre növekvő jelentősége szükségessé teszi a minál szervezettebb és hatékonyabb együttműködést. ezért valamennyi résztvevő ország orvostudománya hasznát látja majd annak a korszerű együttműködésnek, amelynek jegyében a konferencia összeült. külön ki kell emelni, hogy hazánkban a tudománypolitikai irányelvek megvalósítása során a dokumentációval szemben támasztott igények is fokozódnak.

a konferencia egyik fő témája az orvosi dokumentációs szakemberek továbbképzése, amelynek előadója sz.m. bagdaszárján professzor, a moszkvai dokumentációs központ igazgatója. a másik fő téma az együttműködés gyakorlati lehetőségei és teendői. itt a bevezető referátumot dr. székely sándor, a magyarországi orvostudományi dokumentációs központ igazgatója tartja. az előadók között szerepel dr. simonovits istván egyetemi tanár, aki a hazai orvostudományi szakirodalom külföldi ismertetéséről nyújt tájékoztatást. /folyt. köv./

-11-

L 13-20

bb 21. / nemzetközi orvostudományi ... 1. folyt./-ju

a szocialista országok egészségügyi minisztereinek egyezménye alapján összehívott tanácskozás befejeztével előreláthatólag megállapodást írnak alá az együttműködés konkrét módozataiól.
/mt1/

--

bb 22. elhunyt novihoffer vilmos

fe/se-ju -cz

1969. december 10.

a párt- és a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje. temetése 12-én pénteken délután három órakor lesz a kispesti új-temetőben.

mszmp xix. kerületi bizottsága.

/mt1/

--

bb 23. őszi napfénybőség a kiskunságban - szépen fejlődtek az őszi vetések

vid/ká-ju -cz

1969. december 10.

a kecskeméti agrometeorológiai obszervatórium időjárás-mérlege szerint novemberben az átlagosnál 42 százalékkal volt több a napfényes órák száma. ennél enyhébb ősz a századforduló óta csak két esetben fordult elő ezen a vidéken, 1926-ban és 1963-ban. az elmúlt hónapban 105 órán át sütött a nap. a mezőgazdaság jól hasznosította a meleg őszt. kitűnően ,, beértek,,, a gyümölcsfák termőrugei, s szépen fejlődtek az őszi vetések is. az elmúlt néhány nap télies időjárás után szerdán ismét tavaszi-as, meleg olvasztotta a hótakarót. /mt1/

--

12.45/ju

-12-

v ju 13-25
1430 DM

b 24. új sütőüzemek épülnek borsodban

vid-ju ká -cz

1969. december 10.

borsod megyében négy új sütőüzem építését kezdték meg. az edelényben épülő sütőde két műszakban naponta hét tonna kenyeret és mintegy harmincezer péksütéményt készít majd a körzetében lévő tíz bányász község mintegy huszezer lakosának. hasonló nagyságú sütőde építését kezdték meg göncön. új sütődét kap szin valamint tiszalúc község is.

az új sütődék jövőre már friss kenyérral látják el a körzethez tartozó lakosságot. a negyedik ötéves tervben újabb tízenegy sütőüzem építését vették tervbe. /mt1/

--

bb 25. időjárásjelentés

-ju -cz

1969. december 10.

időnként felszakadozó felhőzet

az atlanti óceánról nedves, enyhe légtömegek áramlanak a brit-szigeteken át a skandináv félsziget felé. hatásukra ott változékony, borult, esős az időjárás. a szovjetunió európai területének északi részén, valamint közép-európa északi felében az évszakhoz képest hideg, csendes, csapadékmentes az idő. itt a hőmérséklet napi csucsértéke 2-7 fokkal alacsonyabb, mint a legutóbbi hét év átlaga.

a kárpát-medence továbbra is erős, időnként viharos széllel érkező hideg levegő és a földközi tengerről áramló meleg, páradus légtömegek találkozási zónája. így a kárpát-medencében és környékén, változékony, borult, csapadékos az idő. a meleg levegő a balkán-félszigeten át a fekete tenger térségébe áramlik.

/ folyt. köv./

13.00/ju

-13-

ju 14.5
1430 DM

bb 25. / időjárásjelentés... 1. folyt./-ju

ennek hatására a fekete tenger környéke lett európa legmelegebb területe. hazánkban kedden tulnyomórészt felhős idő volt. az ország nyugati részén havazott, keleten pedig esett az eső. a lehullott csapadék mennyisége szeszélyes területi eloszlásban északon a csapadékösszeg 7, máshol általában 5 és 13 mm között volt, de mórán és szekszárdon 16, szentgotthárdon 17 mm-t mértek a hóréteg vastagsága szerda reggel 7 órakor a dunántúlon 25-40, délen helyenként 40-50 cm volt. a dunántúli nyugati felében kedden a szélvihar újabb hóvadásokat okozott és többfelé 1 méter feletti hótorlaszok keleztek. a hőmérséklet napközben a dunántúlon plusz 2, mínusz 3, máshol plusz 2-plusz 7 fokig emelkedett ma hajnalra nyugaton 0, mínusz 4, keleten plusz 2, mínusz 1 fokig hűlt le a levegő. délelőtt továbbra is borult, párás, helyenként csapadékos volt az idő. a hőmérséklet 11 órára mínusz 1 plusz 6 fokig emelkedett. budapestben kedden a hőmérséklet napi középértéke 2.8 fok volt, 1.2 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag. ma budapestben 12 órakor a hőmérséklet 5 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 767 mm, alig változik.

várható időjárás csütörtök estig: időnként felszakadozó felhőzet, már kevesebb helyen havazással, ónos esővel, esővel. a helyenként még élénk északi szél, lassan mérséklődik. az utakon síkosság. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 0-mínusz 5, legmagasabb néppali hőmérséklet csütörtökön plusz 1-plusz 6 fok között.

a duna 126 cm/mt1/

13.03/ju

Lu 14¹⁰
1430 Dm

-14-

bb 26. tudományos ülészek a társadalombiztosítási jogszabályok egyszerűsítéséről

t sb/fné-ju -cz

1969. december 10.

a szot központi iskoláján szerdán kétnapos tudományos ülészek kezdődött, amelyen a társadalombiztosítás csaknem kétszáz tudományos és gyakorlati szakembere - az érdekelt tárcák és egyetemek, a jogász szövetség, a szakszervezetek, országos és megyei testületek, a társadalombiztosítási főigazgatóság és vidéki igazgatóságainak számos képviselője - tanácskozik a társadalombiztosítási jogszabályok egyszerűsítéséről, egységesítéséről.

meglehetősen sok jogszabály intézkedik a társadalombiztosításról. ezeket a rendelkezéseket az ország gazdasági és társadalmi fejlődésével összhangba alkották. a lakosságnak már 97 százaléka részesül társadalombiztosításban, s a biztosítottak és a juttatások körének kiterjedése széttágolta, szinte áttekinthetetlené tette ezeket a jogszabályokat. ezért időszerű, hogy rendszerezzék, egyszerűsítsék és egységesítsék a jogszabályokat, s előkészítsék az új társadalombiztosítási törvényt.

az előkészületi munkák már megkezdődtek, s ez a kétnapos tanácskozás az első, amelyen az eddig végzett munkáról a jogtudomány jeles hazai képviselőitől, kutatóitól, kértek véleményt és javaslatokat a további munkához. így az előkészületeket most már a jogtudományi szakértők támogatásával, közreműködésével folytatják. többéves munkát kell még elvégezni, s az elképzeléseket - amelyeknek gazdasági kihatásai is vannak, - egyeztetni kell a negyedik ötéves tervben előirányzott feladatokkal. az új törvénytervezet valószínűleg a negyedik ötéves terv időszakában kerülhet az országgyűlés elé.

a tudományos ülészekon élénk vita alakult ki a munkajog és a társadalombiztosítási jog viszonyáról. lényegében két vélemény kapott hangot. az egyik álláspont szerint már megértek annak feltételei, hogy a társadalombiztosítási jog önálló jogágazattá váljon, mert nem csak a munkaviszonyban álló dolgozók, hanem a lakosságszéles körének jogviszonyait tükrözi. ugyanakkor a társadalombiztosítási juttatásokra fordított összeg a nemzeti jövedelem elosztásában és önálló költségvetési tételként, mint ellátás jelentkezik. a másik álláspont hívei általában elismerik, hogy a társadalombiztosítási jog a munkajog mellett elkülönült, ikerjoggá vált, de nem tartják indokoltnak, hogy önállósuljon.

a tanácskozás első napja is sok tekintetben tisztázta az álláspontokat, és számos elméleti utmutatást adott az új törvény előkészítéséhez. a vita azonban nem fejeződik be a két napos ülészekkel sem, s a további jogelméleti munkában és a jogalkotásban alakítják ki a két vélemény szintézisét. /mt1/

-15-

Lu 14²⁰
1530 Dm

bb 27. operatív bizottság alakult vas megyében a téli nehézségek leküzdésére

vid/kz-ju -cz

1969. december 10.

operatív bizottság alakult vas megyében a hóviharak által okozott közlekedési, közellátási és közegészségügyi nehézségek leküzdésére. az ideiglenesen működő szerv szerdán szombathelyen megtartott ülésén megállapította, hogy a közúti igazgatóság és a más erőfeszítései révén szerdán már utak szabadultak fel körmező és kőszeg irányába, hegyfalu térségében és gérce körül is. vát térségében azonban változatlanul két méteres, a porpácsi bekötő utnál ugyancsak két méter magas és három kilométer hosszú egybefüggő hófúvás van.

a más munkások és a katonaság közreműködésével már benzin, gáz, hus, zsír, kávé szállítmányokat indíthattak utba szombathely felé, vasvárra, körmezőre és szentgotthárdra. a járási székhelyek élelmiszer állítása - kőszeg kivételével - lenyegében megoldódott - több községből, mind például jákról, vaskeresztesről, felsőcsatáról, lovakkal, traktorokkal jöttek be a megyeszékhelyre élelmiszerért.

az operatív bizottság felhívta a községi vezetők figyelmét arra, hogy szükség esetén igénybevehetnek - és kötelesek is igénybe venni munkásokat közmunkára. minden alapvető élelmiszertől bőven van raktáron, de például a fűszért kőszegen lévő közel 200 mázsányi sóját raktárral együtt eltemette a hó.

az egészségügy és a gyógyítás ^{ter} nem volt nehézség. a kórházak, rendelők, élelmiszertel, gyógyszerrel és tüzelővel is jól ellátottak. az erdei iskolai kórházat zárta el a hótorlasz a külvilágtól. a szombathelyi lovasiskola személyzete és növendékei szánkókkal vittek kenyeret és más élelmiszert a betegeknek.

a megyében mindenütt nagy erővel dolgoznak a hóakadályok elhárításán. /mti/

--

14.10/ju

-16-

14.10.25
15.10.10

bb 28. a mecseki szénbányák bányagazdálkodási problémáiról tárgyalt a szakszervezetek baranya megyei tanácsának elnöksége

vid/kz-ju -cz

1969. december 10.

szerdán ülést tartott pécsen a szakszervezetek baranya megyei tanácsának elnöksége. egyebek mellett megtárgyalta a tizenhétezer embert foglalkoztató mecseki szénbányák ideai bányagazdálkodási problémáit és annak kihatásait a munkaerő helyzetre. az szmt ezt megelőzően a szénmedence legjelentősebb bányáuzemeinél meghallgatta a fizikai munkások véleményét a bányahelyzetről. ebből kiderült, hogy a bányászok túlnyomó többsége a teljesítménybér és a differenciált fizetések mellett van. akad ugyanis olyan üzem, ahol egyenlősdi elve alapján minden vājár azonos bért kap. panaszkodtak a munkások hogy a teljesítmény növekedést nem követi megfelelő bérfejlesztés. elégedetlenséget okoz a gyakori normaváltoztatás. a nagy fizikai erőt kifejtő munkások a bányavidékek kiemelet husellátást kérik. a mecseki szénbánya vállalat szakszervezeti tanács több érdekes döntést ismertetett az ülésen, így például a csapatmunkákra már alkalmatlanná vált, általában hosszú szolgálati idővel rendelkező vājárképesítésű dolgozókat, amennyiben a fizikai erejük csökkenése miatt más beosztásba kerülnek, a béreket a vállalat semmi körülmények között nem változtatja meg. jó visszahangja volt annak, hogy a nehéz viszonyok között, nagy mélységben termelő zobák-aknán a földalatti dolgozók alapkeresetét tíz százalékkal emelték.

a szakszervezetek megyei tanácsának elnöksége megbizta a közgazdasági csoportját és a mecseki szénbányák szakszervezeti tanácsát, alpos felméréssel hasonlítsa össze a mecseki szénbányák kereseti viszonyait az ország más vidékeivel, amennyiben a mecseki bányászok hátrányára valóban aránytalanság lenne, akkor ebben az ügyben a szot-hoz fordulnak. /mti/

--

bb 29. nem jutott el a mentő a szülőanyához - tönkrementek a hómarok - súlyos vagonhiány akadályozza az ipari üzemek munkáját komárom megyében

vid/kz-ju -cz

1969. december 10.

komárom megyében a szerdára virradó éjszaka több, a külvilágtól elzárt községet felszabadították a hóeltakarító gépek, de a megye bakonyi vidékén változatlanul sok gondot okoz a zord idő. vértesszirma és vértesszoglár még megközelíthetetlen, három méter magas hótorlaszok borítják az oda vezető utakat.

/ folyt. köv. /

-17-

NA 15.10
15.10.10

bb 29. / nem jutott el.... 1. folyt./-ju

ezekből a községekből és még több más hegyvidéki településről szerdán sem tudták oroszlányba szállítani a bányászokat. sokan gyalog vágtak neki az utnak, de kénytelenek voltak visszafordulni. gondot okoz jónéhány bakony-vidéki község élelmiszerellátása. csak nagy ügyel-bajjal, az utak megkerülésével, a szántóföldeken traktorokkal, lovasszánokkal tudják az élelmet eljuttatni. vasdinnye-pusztáról szülőasszonyhoz hívták a mentőket, de a mentőautó nem tudott keresztül jutni a másfél méteres hóakadályon. mire a hóeltakarító

gépek segítségével alapos késéssel a pusztára ért a mentőkocsi, addigra az asszony segítség nélkül szerencsésen világrahozta gyermekét.

a kpm komárom megyei kirendeltsége a szokottnál alapsabban és nagyobb gépparkkal készült fel az idei télre, meg sem tudja megfelelő ütemben felszabadítani a hőtörleszos utakat, nagy gondot jelent, hogy a kirendeltség 37 gépe közül a nagy igénybevétel miatt 11 már tönkre ment a hómarógépek közül mindössze egy üzemképes, de a súlyos, ragados hóval ez a berendezés is nehezen birkózik meg. több termelősövetkezet. állami gazdaság és építőipari vállalat hótakarításra alkalmas földmunkagépt kölcsönzött a kirendeltségnek.

súlyos vagonhiány is nehezíti több komárom megyei ipari nagyüzemben a folyamatos termelést. a szokottnál lényegesen kevesebb vagon tud adni a máv a tatabányai cementgyárnak. az óriás silók már teljesen megteltek, s így csökkentett ütemben örölhetik a cementet, éppen csak annyit, amennyit a vasút elszállít az üzemből. hasontó gondokkal küzd a tatabányai szénbányák is. a külszíni szénosztályozókon hosszú órákon át szünetel a munka, mert a vagonhiány miatt nem tudják fogadni a bányákból érkező szénzállítmányokat. emiatt a földalatti munkahelyeken kénytelenek csökkenteni a termelést, s az elmúlt 24 óra alatt a szokásosnál 50 vagonnal kevesebb tüzelőanyagot küldtek felszínre a tatabányai bányászok. /mt1/

14.30/ju

-18-

M 1520
H 80. Dan

bb 30. harmadára csökkent a ftálsavanhibrid világsi árá -
műszaki fejlesztésre kényszerű a fűzfői nitrokémia

vid/kz/fné/ny -cz

1969. december 10.

új, korszerű berendezések és technológia vásárlására kötött megállapodást a napokban a fűzfői nitrokémia az nszk-beli krebskosmo céggel. ezzel számításuk szerint másfél- két év alatt kiküszöbölhetik azt a hátrányos helyzetet, amelybe a ftálsavanhibrid termelése terén jutottak. e fontos műanyagipari alapanyag világsi árá ugyanis szinte egyik napról a másikra 450 dollárról 150 dollárra zuhant. ez, a vegyiparban lényegében példátlannak tekinthető gyors árzuhanás azzal magyarázható, hogy nagyjából egyidőben léptek be a termelésbe új, nagykapacitású olasz, holland, angol és nszk-beli üzemek. ezek új petrokémiai alapanyagból - ortoxilorból - állítják elő a ftálsavanhibrideket, s így jóval olcsóbban árusíthatják, mintha hagyományos alapanyagból készítenék. a hazai üzemek az új gazdaságirányítási rendszer lehetőségeit kihasználva gyorsan reagáltak a világsi árváltozásra: mintegy 40 százalékkal csökkentették ftálsavanhibrid megrendeléseiket a fűzfői nitrokémianál. a különböztetet az olcsó importtal pótolják. a 40 százalékos kiesés érzékenyen érinti a dunántúli nagyüzemet. a kiesés pótlására, illetve a megrendelők visszazszerzése érdekében határozták el azt a nagyarányú műszaki fejlesztést, melynek első lépése a krebskosmo céggel kötött megállapodás. az nszk-ből vásárolt berendezésekkel a fűzfői nitrokémia is a jelenleginél jóval olcsóbb petrokémiai termékből állítja majd elő a ftálsavanhibridet. /mt1/

--

bb 31. nehézségek veszprém megye vegyi üzemeiben - már csak egy napra elegendő a salétromsav és a hűtőolaj készlet az ipari robbanóanyaggyárban - szükségsszállókban fűzfőn és péten

vid/kzá/ny -cz

1969. december 10.

az időjárás rendkívüli nehézségeket okozott veszprém megye nagy vegyi üzemeiben, péten, balatonfűzfőn és peremartonban. a legaggasztóbb a helyzet a peremartoni ipari robbanóanyaggyárban. utjaik járhatatlanok s rohamosan fogy a nyersanyagkészletük. szerdán már csak egy napra elegendő salétromsav, és hűtőolaj volt raktárukban. a nagy havazások miatt leállt a vasutforgalom hajmáskér és dombóvár között, így nem tudták elszállítani kész termékeiket sem. a raktárak teljesen megteltek, s -4 -5000 tonna műtrágya vár sürgős szállításra. a termelésben eddig még nem volt kiesés, de a nyersanyaghiány egy-két napon belül súlyos problémákat okozhat.

/folyt köv/

-19-

44.55/ny

M 1520

bb 31. nehézségekfolyt/ny

négyezer bejáró dolgozója van a főzési nitrokémiának és közülük 700 még szerdán sem tudott eljutni a gyárba, lakóhelyéről. a bejáró dolgozók egy része szükség munkásszállásokban huzódott meg, más része pedig - főleg fiatalok - veszprém és vilonya felől sítalpakon érkeztek meg a nitrokémiához. a termelési kiesés éppen a munkaerőhiány miatt itt már számottevő. a termelési főosztályvezető véleménye szerint egy hét kell a lemaradás pótlására.

szükség munkásszállókat rendezett be bejáró dolgozói részére a péti nitrogénművek is, s az autóbuszforgalom hiányában az ipari végényon vitte munkásait várpalotáról a gyárba. az elmúlt napokban nehezítette helyzetüket, hogy megnőtt a szénszükségletük is, amelynek pótlására a közép-dunántúli és a várpalotai szénbányák soronkívül több ezer tonna kitermelését és szállítását vállalták. /mti/

..

bb 32. még szünetel a vasuti forgalom székesfehérvár-bicske között

vid/kz/ny -cz

1969. december 10.

szerdára némileg enyhült a helyzet a fejér megyei ,, hófronton,.. a szélcsendes időjárás, a keddi éjszakától tartó ,, hószünet,, lehetővé tette az utfeliszabadítási munkák meggyorsítását. a megyei közúti igazgatóság ,, hóhadserége,, éjszakai műszakot tartott. reggelre sikerült megtisztítani a hetes és a nyolcvan-egyes főutvonalakat, továbbá a mellékutak ötven százalékát.

megkezdtek a hó fogságában lévő falvak kiszabadítását is. szerda délután már csak bakonykúti, isztimér és füle község volt a ,, hó-fogságban,.. ezeket a községeket két-három méteres hótorlaszok veszik körül, megközelíteni őket közúton egyáltalán nem lehet. szánokkal szállítják a kenyeret és a fontos élelmiszereket.

némileg javult az autóbuzsközlekedés a megyében. a hajnali járatok közül csupán négy nem érkezett meg székesfehérvárra.

a máv igen nagy nehézségekkel küzd. a székesfehérvári állomás kénytelen volt a honvédség segítségét kérni. saját emberével nem tudta megoldani a váltók állítását és a rakodás gyors megszervezését. a vasutvonalak tisztításában többszáz dolgozónak, de székesfehérvár és bicske között a vágányokon lévő másfél-kétméteres hótorlaszok miatt nem tudták szerdán sem megindítani a vonatokat. nincs vonatközelekedés a székesfehérvár-tapolcai vonal polgárdi-szabadbattyán közötti szakaszán sem. az ott lévő akadály elhárításán dolgoznak, s csütörtökön már valószínűleg ezen a vonalon is zavartalan lesz a közlekedés. /mti/

..
-20-

15.08/nyy

M 1525

bb. 33. teljes kapacitással termel a gagarin hőerőmű 1-sz. blokkja

vid-kz/fné/gy/cz

1969. december 10.

szerdán fordulóponthoz érkezett a gagarin hőerőmű első száz mw-os blokkjának a tervezetthez képest máris lényegesen hosszabb ideig tartó üzemi próbája. az eddigi próbák során alkalmatlannak bizonyult műszaki berendezések kicserélése után ismét begyújtották a blokk kazánját. a hozzátartozó turbinák ezúttal működtek először a tervezett kapacitással. a próbaüzemelés e kedvező fordulata azért is jelentős, mert a számítások szerint december 10 és karácsony között a legmagasabb az ország áramfogyasztása. ebben a csúcsideszakban az új erőmű 1-es számú blokkja folyamatosan energiát szolgáltat majd. /mti/

..

bb. 34. új köztisztasági szabályrendelet készül - kevés az óvónő budapestben - ülést tartott a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága

t h1/gg/gy/cz

1969. december 10.

a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága szerdai ülésén több fontos témát tárgyalt. ilyen volt például az áfor hálózatfejlesztési terve, amelyet ternyák benő igazgató terjesztett elő. a jelentés szerint budapest kőolajtermék forgalma 1975-ig előreláthatólag 50-60 százalékkal emelkedik, s meghaladja majd az egymillió tonnát. a meglévő hálózat a főváros növekvő igényeinek zavartalan kielégítésére nem alkalmas, korszerűsítése és bővítése sürgető feladat. ezért az elkövetkező öt évben - 270-300 millió forint költséggel - fejlesztik az áfor fővárosi hálózatát. budapesti bázistelepet alakítanak ki, amely körülbelül egymillió tonna kőolaj-termék tárolását és szétosztását végzi majd. tervezik a balzsam utcai áfor telep rekonstrukcióját, amelyet lerakattá alakítanak át. a csepeli bázistelep, a soroksári ut forgalmának tehermentesítésére a százhalombatta-csepeli vezeték mentén, albertfalva területén tankautós kiszállító telep és háztartási tüzelőolajat kiszervező üzem épül. budapest területén 1975-ig 94 töltőállomás üzemeltetését, s 37 új töltőállomás építését irányozták elő.

budapest köztisztaságának helyzetéről a fővárosi népi ellenőrzési bizottság készítette összefoglaló jelentést a végrehajtó bizottság számára. a jelentés szerint az utóbbi tíz évben budapest főbb övezeteinek és tereinek tisztasága javult, 1968-ban 15-öszer nagyobb területet tisztítottak gépekkel, mint hat-nyolc évvel korábban, a lakóházakból elszállított szemét mennyisége is lényegesen több volt. a háztartási hulladék folyamatos elszállítását jelenleg 143 személyűjtő járat végzi.

/folyt. köv./

15.35/gy

- 21 -

M 1650
12.12.69

bb. 34. / új köztisztasági.... folyt./ gy

a járdák tisztántartása kevésbé szervezett. az állami és a személyi tulajdonban levő lakóépületek, továbbá telkek előtti járdák, folyókák tisztántartása - télen a hó eltakarítása - még jórészt megoldatlan. a gyalogjárdákat a házfelügyelők és a járdatisztítók nem takarítják rendszeresen. ugyanakkor a köztisztasági problémákat a tanácsai szervek sem kísérik kellő figyelemmel. a köztisztasági előírások megszegésével szemben elnézőek, amit a szabálysértési feljelentések számának csökkenése is bizonyít. például a fővárosban a múlt év első felében 3 200 szabálysértési feljelentést tettek, az idei első felében ez a felére csökkent. megállapította a végrehajtó bizottság, hogy az érvényben levő köztisztasági előírások egyrésze idejét mülta, ezért új köztisztasági szabályrendeletet dolgoznak ki.

foglalkozott a végrehajtó bizottság különböző oktatási témákkal is, közöttük a pedagógus pályázati rendszer tapasztalataival. a pályázatos rendszer bevált, egyik legnagyobb eredménye az iskolák szakpedagógusokkal való jobb ellátása. ugyanakkor bizonyos munkaerőgazdálkodási problémák jelentkeznek a tanintézetekben, például a jelenlegi tanévben gyarapodott az óvodai csoportok száma, a nevelői létszám azonban nem nőtt ilyen mértékben. budapesten 150 óvónő működik képesítés nélkül, s szakképzett óvónők hiányában a kerületek elsősorban érettségizett fiatalokat és kisebb számban tanítókat alkalmaznak.

a végrehajtó bizottság napirendjén szerepelt a népszámlálás előkészítése is. elkészültek a kerületi népszámlálási térképek, a fővárosban 6 700 számlálókörzetet alakítottak ki. a számlálóbiztosok és felülvizsgálók első általános oktatását ezekben a napokban tartják, december 15 és 19 között pedig már kiosztják az összeíráshoz szükséges nyomtatványokat./mti/

bb. 35. tájékoztató gyűrött az 1970. évi lipcsei vásárról

vid-kz/gy/cz

1969. december 10.

szerdán gyűrött, a rába szállóban, tájékoztatót tartott georg haas, a lipcsei vásár budapesti képviselője. az 1970. évi lipcsei vásár előkészületeiről, rendezésének elveiről adott áttekintést a város ipari vezetőinek. a vásár - mint mondta - a maga sajátos eszközeivel segítséget akar nyújtani a szocialista országok szakembereinek a tudományos forradalom legújabb eredményeinek megismeréséhez. e cél szolgálatában több mint 200 tudományos előadást, illetve tanácskozást is szerveznek.

a győri üzemek vezetői bejelentették, hogy több különrepülőgéppel küldik majd szakembereiket a vásár idején lipcsébe./mti/

a szerkesztőségek figyelmébe!

ma este, a napi parlamenti tudósítások befejezése után embargóval, telexen továbbítjuk biszku béla és timár mátyás beszédeit, amelyek az országgyűlés ülésén csütörtökön hangzanak el.
/mti/

- 22 -

bb. 36. szovjet újságírók látogatása a győri magyar vagon és gépgyárban

vid kz/gy/hgy

1969. december 10.

szerdán szovjet újságírók 12 tagú csoportja látogatott el a győri magyar vagon és gépgyárba. a szovjet újságírókat lónyai sándor a kisalföld főszerkesztője és cseresznyák istván az üzemi lap főszerkesztője fogadta, majd dr. arató józsef a gyár gazdasági igazgatója tájékoztatta a gyár életéről, munkájáról. a küldöttség tagjai megtekintették a motorgyárat és a közúti járműveket gyártó üzemeket, majd baráti eszmecsere folytattak győri kollégáikkal./mti/

bb. 37. nemzetközi galamb-kiállítás

se/1e/gy/hgy

1969. december 10.

a magyar galambtenyésztők szövetsége december 12-14 között rendezi meg a mezőgazdasági kiállítás területén hagyományos nemzetközi galambkiállítását. hazai és külföldi tenyésztők 130 fajtájú 5 300 galambot mutatnak be./mti/

bb. 38. a közlekedéstudományi egyesület

1e/gy/hgy

1969. december 10.

december 13-án szombaton 10 órakor tartja a technika házában 8. küldött közgyűlését./mti/

bb. 39. közlekedési balesetek

1 zsu/zsu/gy/hgy

1969. december 10.

budapesten a 10. kerületben a pongárcz ut és a hős ut kereszteződésében bula mihály 25 éves gépkocsivezető, inárcsi lakos pótkocsis tehergépkocsival gyorsított következtében összeütközött egy másik pótkocsis tehergépkocsival, amelynek vezetője harsányi imre 37 éves gépkocsivezető, debreceni lakos súlyos sérülést szenvedett.

személygépkocsi ütötte el józsa sándor 48 éves segédmunkást, budapesti lakost az 5. kerületben a józsef attila utca és bajcsy zsilinszky utca kereszteződésénél. józsa sándor súlyosan megsérült.
/mti/

- 23 -

NA 1700
1840 Dny

NA 1600
1840 Dny

BB 43. nagyobb ütemben folytatják a régi bányászlakások szanálását tatabányán - a városi tanács ülése

vid/kz bh hgy

1969. december 10.

a hatáskörükbe tartozó lakások állapotáról, karbantartásáról számoltak be a város üzemel, vállalatok a tatabányai városi tanács végrehajtó bizottságának szerdai ülésén. a városban több mint 20 000 lakást tartanak nyilván, s ezekből 6 200 a szénbányák kezelésében van. a bányászlakások jelentős része már korszerűtlen, s ezeket a vállalat fokozatosan felszámolja. szanálásukat 1961-ben kezdték meg, s azóta több mint 1 600 lakást bontottak le. a régi házak lakói az újvárosban kapnak korszerű, összkonfortos otthonokat. ennek ellenére még most is mintegy 14-15 000 ember él a többévtizedes rosszul közművesített, szűk telepi lakásokban. a vb ülésen bejelentették, hogy nagyobb ütemben folytatják a város képét is csuflító régi bányászkolóniák szanálását. jövőre 685 lakást bontanak le, 1971-75-ig pedig 2 500-at. ezzel a korszerűtlen bányászházak zömét felszámolják.

hasonló gondokkal küzdenek a tatabányai cementgyár tövében a század elején épült rendkívül poros, korszerűtlen lakótelepen is. ennek a negyednek a szanálását is megkezdik a negyedik ötéves tervben.

a vb ülésen az üzemek képviselői szinte kivétel nélkül elmarasztalták a kivitelező vállalatokat, amelyek a lakások felújítását rendszerint rendkívül vontatottan és rossz minőségben végzik el. a karbantartásokra pedig éppenséggel nem is vállalkoznak, mert az nem nyereséges részükre./mti/

bb 41. ajándékvásár autósoknak

1 sz/mné je bh hgy

1969. december 10.

népköztársaság uti bemutatótermében szerdán karácsonyi ajándékvásárt nyitott az autóker. a december 24-éig nyitvatartó idényvásáron azoknak nyújtanak segítséget, akik autótulajdonosoknak szándékoznak hasznos ajándékot beszerezni. az önkiszolgáló rendszerű boltban külföldi autópótlási és felszerelési cikkek emblémák és a kocsik téli közlekedéséhez szükséges eszközök, - köztük olasz fagyálló folyadék - kaphatók./mti/

- 24 -

17.00/gy

MF 17 15
1840 Du

bb. 40. előadás a francia piac sajátosságairól

t sz/mné/1e/gy/hgy

1969. december 10.

szerdán a hungexpo székházában a magyar külkereskedelmi és az exportjoggal rendelkező ipari vállalatok szakértőit az office publicitaire de france elnöke, Lucien Soria tájékoztatta a francia piac sajátosságairól, s arról, milyen propaganda tevékenységgel ismertethetik meg jobban áruikat.

droppa Gusztáv, a hungexpo igazgatója a tájékoztatón bejelentette: a jövőben több hasonló előadást szerveznek, hogy a magyar külkereskedelem és ipar képviselői behatóbban megismerjék a főbb exportpiacokat./mti/

bb. 42. a körösökön megszüntették az árvízvédelmi készütséget

t sb/fné/1e/gy/hgy

1969. december 10.

a tiszántúli területek az utóbbi napokban alig kaptak csapadékot, s így nem jutottak újabb vízpótláshoz a körösökön levonuló árhullámok sem. a fekete körös antnál - romániában - az áradás tetőzésétől szerdáiig majdnem 2 méterrel, a fehér körös pedig gyulánál csaknem 1 méterrel apadt. ezért a gyulai vízügyi igazgatóság mind a két folyónál megszüntette az árvízvédelmi készütséget. a tiszta felső szakaszról és a szamosról is levonult az árhullám.

a nyugat-dunántúli végeken még szerdán is „fáztak”, a folyók, s nemcsak a marcalon és a lajtán, hanem helyenként a rábán is megállt a jég, a síón pedig zajlás kezdődött. a duna még „mozdulatlan”, mert felső szakaszon uralkodó hideg miatt elmaradt a vízpótlás; továbbra is apad, de a folyó meleg-tartaléka elég bőséges volt ahhoz, hogy megakadályozza a zajlást, a jégképződést./mti/

bb. 45. hermann ferenc

1 k/fné/ká/gy/hgy

1969. december 10.

nyugdíjas bányailgazgató, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a bányailpari dolgozók szakszervezete központi vezetőségének tagja, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetésű, 71 éves korában elhunyt. temetése december 11-én 14 órakor lesz a recski községi temetőben.

mszmp heves megyei bizottsága
mszmp egri járási bizottsága
bányailpari dolgozók szakszervezetének elnöksége.

/mti/

59.
17.05/gy

MF 17 20
1840 Du

- 25 -

bb. 44. Levitan a barátság házában

t ol/gy/hgy

1969. december 10.

J. b. Levitan, a moszkvai rádió hazánkban vendégeskedő világ-hírű bemondója szerdán látogatást tett a barátság házában, ahol a magyar-szovjet baráti társaság kerületi- és üzemi aktivistáival, valamint magyar újságírókkal, a budapesti rádió és televízió ismert bemondóival találkozott.

Levitan, aki hazánk felszabadulását, a 2. világháború befejezését és más, az egész emberiség számára jelentős eseményeket elsőként közzöt a rádió hullámain a találkozón beszámolt több évtizedes pályafutása során szerzett érdekes élményeiről, tapasztalatairól./mti/

..

bb. 46. elutazott a román szocialista egységfront delegációja

t tf/mné/gy/hgy

1969. december 10.

Szerda délután elutazott budapestről a román szocialista köztársaság szocialista egységfrontjának küldöttsége, amely a hazafias népfront országos tanácsának meghívására tett többnapos látogatást Magyarországon. A vendégek - Vasile Potop, a román kommunista párt központi bizottságának tagja, a román szocialista egységfront országos tanácsának titkára, Szilágyi Dezső, az RKP KB tagja, az egységfront országos tanácsának tagja, az „Előre”, című lap főszerkesztője és Constantin Dumitrescu, a román szocialista egységfront bukaresti tanácsának titkára - bucsuztatására a keleti pályaudvaron megjelent a hazafias népfront országos tanácsának két titkára Barati József és Mátyás László. Ott volt Dumitru Turcus a budapesti román nagykövete is.

A delegáció magyarországi programja során megismerkedett a hazafias népfront sokirányú munkájával, tanulmányozta részvételét a politikai, gazdasági és kulturális feladatok megoldásában. Jártak a vendégek a hazafias népfront budapesti bizottságánál, látogatást tettek Pest megyében, felkeresték a népfront szegedi bizottságát. A delegáció megbeszéléseket folytatott a hazafias népfront országos tanácsának vezetőivel a magyar és a román tömegmozgalom kapcsolatainak további fejlesztéséről./mti/

17.30/gy

..
- 26 -

NA 1750
1860/1 Du

bb. 47. „a reneszánsz zenéje,,

1 ol/gy/hgy

1969. december 10.

Cimmel Szombaton este 1/2 7 órakor a magyar nemzeti múzeum történeti kiállítási termében koncertet rendeznek. Ez alkalommal korabeli hangszeren mutat be 16.-17. századi zeneműveket a 18 tagú musica antiqua hungarica együttes.

Megfelelő érdeklődés esetén a nemzeti múzeum régi korok hangulatát idéző koncertsorozatot indít, „történeti zenés estek”, címmel./mti/

..

bb. 48. huari bumedien

mné/gy/hgy

1969. december 10.

Az algériai demokratikus és népi köztársaság forradalmi tanácsának és minisztertanácsának elnöke üzenetben mondott köszönetet Losonczi Pálnak, az elnöki tanács elnökének az algériai nemzeti ünnep alkalmából küldött jókívánságaiért. Abdelaziz Buteflika algériai külügyminiszter ugyancsak köszönetét fejezte ki Péter János külügyminiszternek./mti/

..

bb. 49. Losonczi Pál az elnöki tanács elnöke

mné/gy/hgy

1969. december 10.

Táviratban üdvözölte Sangoulé Lamizana köztársasági elnököt felsővöltai nemzeti ünnepe alkalmából. Péter János külügyminiszter is üdvözlő táviratot küldött ebből az alkalomból Malick Zoromé felsővöltai külügyminiszternek./mti/

..

bb. 50. Antal Jánosnak

fe/se/gy/hgy

1969. december 10.

A csepeli kerületi pártbizottság tagjának, a kerületi munkásörzészülőalj parancsnokának temetése december 12-én - pénteken - 12 órakor lesz a farkasréti temetőben.

/mti/

mszp 21. kerületi bizottsága

..

- 27 -

NA 1800
1980/1 Du

bb 51. budapestre érkezett az eak kereskedelmi küldöttsége

1 sz/mné bh hgy

1969. december 10.

Szajed Mohamed el Khavaga-nak az egyesült arab köztársaság gazdasági és külkereskedelmi minisztériuma államtitkárnak vezetésével szerdán budapestre érkezett az eak kereskedelmi küldöttsége, hogy résztvegyen a külkereskedelmi minisztériumban december 11-én kezdődő vegyesbizottsági tárgyalásokon. a tárgyalások célja a két ország közötti 1970 évi árucserereform előirányzatainak megjelölése, az ezévi forgalom tapasztalatainak áttekintése.

az eak delegációját a ferihegyi repülőtéren dr. Szalai Béla külkereskedelmi miniszterhelyettes, valamint a külügyminisztérium a külkereskedelmi minisztérium és a pénzügyminisztérium több vezető munkatársa fogadta. ott volt Ahmed Abdel Wahab Selim az eak budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

x x x

Magyarország és egyiptom között már hagyományosak a kereskedelmi kapcsolatok, az államközi szerződések rendszere is több évtizedre tekinthet vissza. 1930. június 12-én lépett életbe a levélváltás útján létrehozott kereskedelmi egyezmény. 1947-ben kötötték meg a két ország képviselői a második világháború utáni első államközi kereskedelmi és fizetési megállapodást. a magyar eak gazdasági kapcsolatok fejlődését hosszulejratu megállapodások is alátámasztják. az első hosszulejratu kereskedelmi szerződést 1959-ben kötötték a magyar népköztársaság és az egyesült arab köztársaság kormányának képviselői. jelenleg az 1966-ban aláírt második öt évre szóló hosszulejratu megállapodás van érvényben. a hosszulejratu megállapodáshoz évente árucserereformai jegyzőkönyvek csatlakoznak, amelyeket vegyesbizottsági tárgyalások után írnak alá. a most kezdődő vegyesbizottsági tárgyalások célja, előkészíteni az 1970 évi kölcsönös árucserereformát, rögzíteni a kontingens listákat, amelyek arra szolgálnak, hogy megkönnyítsék a behozatali és kiviteli engedélyek kiadását, a két ország kereskedelmi kapcsolatainak szélesítését. magyarország kereskedelmi partnereinek sorában a fejlődő országok közül az egyesült arab köztársaság indíval felváltva az első vagy második helyet foglalja el, mivel az árucseré értéke - elsősorban a beruházási javak szállításainak egy-egy időszakra összpontosítása miatt hullámzó./mti/

..

- 28 -

M 2010

bb. 52. hétszáz helységbe nem jutottak el a napilapok

1 sz/mné/gy/hgy

1969. december 10.

a közlekedés és postaügyi minisztérium tájékoztatása szerint a havazások, hófúvások következtében beállt közlekedési akadályok miatt kedden és szerdán a dunántulon hétszáz helységbe nem tudták eljuttatni a napilapokat.

mivel a vasuti pályát még szerdán sem sikerült szabaddá tenni, a celledömölki elágazás mentén, szombathelyen és zalaegerszegen továbbá a szárnyvonalak által érintett helységekben nem tudták kézbesíteni a budapesti lapokat./mti/

..

bb. 53. népművelők konferenciája

1 sz/mné/gy/hgy

1969. december 10.

szerdán a magyar néphadsereg központi klubjában megkezdődött a függetlenített budapesti népművelők kétnapos konferenciája. a tanácskozáson az ifjúság nevelésének néhány időszerű kérdését vitatják meg kárpáti sándornak, a kisz központi bizottság titkárnak beszámolója alapján. napirendre tűzték a honvédelmi nevelés feladatait, valamint az ifjúság nevelése érdekében kifejtett szociológiai vizsgálatokat./mti/

..

bb. 55. időjárásjelentés

mné/gy/hgy

1969. december 10.

a meteorológiai intézet jelenti szerdán este:

enyhe idő, reggeli ködök

várható időjárás csütörtök estig: időnként felszakadozó felhőzet, néhány helyen havazással, ónos esővel, esővel. mérsékelt északkeleti szél. a hajnali és a reggeli órákban párásság, helyenként köd. az utakon síkosság. várható legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön plusz 1- plusz 6 fok között./mti/

19.15/gy

..
- 29 -

M 2010

bb. 54. megnyitották hegyi györgy festőművész kiállítását

1969. december 10.

t ol./mnéö/gy/hgy

hegyi györgy festőművész munkáiból a május 1. filmszínház előcsarnokában rendezett kiállítást szerdán nyitotta meg aradi nóra művészettörténész.

hegyi györgy a szentendrei művésztelep kollektívájának tagja, több sikeres kiállítását látta eddig is a közönség. ezuttal 28 alkotását mutatja be, olaj- és pasztell tájképeket, rajzokat és mozaik beépítésű collage-okat.

/mti/

bb. 56. nyolc utvonalon helyreállt, hét szakaszon még nem tudták megindítani a vasúti közlekedést

1969. december 10.

sz/gk/gy/hgy

a máv-nál szerdán este közölték, hogy változatlanul nagy erővel dolgoznak a dunántúlon a vasúti közlekedés megindításán azon a szakaszokon, ahol a hóakadályok az elmúlt napokban megbénították a forgalmat. szerdára sikerült nyolc vonalon megindítani a közlekedést, hét utvonalon azonban még egész nap szünetelt a forgalom. ezek a következők: tapolca-zalahalápi, sárvár-récevis, a hegyeshalom-porpác, ságvár-zalabér, tūrje-balatonszentgyörgy, fer-tőszentmiklós-celldömök, valamint a gysev sopron-ébenfurt vonalán. a vonalak helyreállításán hétszáz ember és a rendelkezésre álló valamennyi gép, hóeke, hómaró dolgozik./mti/

bb. 57. az eső és az olvadás is segített, de még mindig nagy erővel folyik a hóeltakarítás a fővárosban

1969. december 10.

1 sz./mnéö/gy/hgy

az enyhébb idő, az olvadás és az eső csaknem 30 centiméternyit vitt el, a főváros területére az elmúlt napokban hullott mintegy 40 centiméteres hótakaróból. a még megmaradt átlagos 10 centiméter - sokezer köbméter hó - eltakarításán szerdán is a hivatal 700 saját munkása mellett többszáz alkalmi munkás dolgozott.

/folyt. köv./

- 30 -

M 210

bb. 57. / az eső és az folyt./ gy

százharminc gépkocsi, hóeke és söprőautó segítségével. a város legforgalmasabb belső részzeit már nagyjából megszabadították a hótorlaszoktól és jutottak a hómunkások a külső lakótelepekre, köztük a kelenföldi, a kerepesi uti, a lakatos uti, a béke uti, valamint a kacsóh pongrác uti új városrészekbe is.

a budapesti közlekedési vállalatnál arról is tájékoztattak, hogy a közlekedés már zavartalanabb és folyamatos volt, de a csúszós utak miatt továbbra is óvatosabban, lassabban közlekednek a járművek./mti/

..

bb. 58. a kpm hóügyeletének jelentése

1 sz./mné/gy/hgy

1969. december 10.

a közlekedés és postaügyi minisztérium hóügyeletén a következő tájékoztatást adták a szerdán esti utviszonyokról: a duna-vonaltól keletre minden ut járható. a dunántúli északnyugati részében a főutvonalak egy része járhatatlan, míg a balatontól délre a főutvonalakon kettő kivételével megindult a közlekedés.

a főutvonalak közül járhatatlan a 8-as számú székesfehérvár-jánosházi főút devecser-jánosháza közötti szakasza, a 61-es számú dunaföldvár-dombóvár-nagykanizsai főút nagybajom-böhönye és pogány-szentpéter-nagykanizsa között, 64-es számú simontornya-enyingi főút mezőszilas-enying között, a 75-ös számú keszthely-bak-rédicsi főút zalaapáti és zalaszentmihály, valamint bak-zalatárnok között, továbbá a 81-es számú székesfehérvár-győri főút pér-mezőrs között, a 82-es számú veszprém-zirc-győri főút zirc-bakonyszentkirály között, a 83-as számú városlőd-pápa-győri főút pápa-győszemere között, a 84-es számú balatonederics-sárvár-soproni főút rigács és sopron között, a 85-ös számú győr-nagyecskényi főút csorna-sopron között, a 86-os számú körmend - szombathely-csornai főút végig és ugyancsak végig járhatatlan a 88-as számú sárvár-váti főút is.

vas, zala, győr és veszprém megyében valamennyi alsóbbrendű ut, somogy, tolna és fejér megyében pedig az alsóbbrendű utak nagy része járhatatlan.

a nap folyamán a hóeltakarítási munkák nyomán többek között járhatóvá vált a 7-es számú főút. a hóeltakarítás nagy erővel tovább folyik./mti/

..

M 240

- 31 -

M. T. I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

bkk. 1. vályi beszéd

il. bs

1969. december 10.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk vályi péter

pénzügyminiszter expozéját. a beszéd szöveg e m b a r g ó s ,
csak jelzésre használható fel!

tisztelt országgyűlés!

az 1970. évi állami költségvetés előterjesztésekor már csak néhány nap választ el bennünket attól az ünnepi megemlékezéstől, amelyen az ideiglenes nemzetgyűlés 25 évvel ezelőtti megalakulásának eseményeit idézzük fel. 1944 december 21-én megnyílt ezzel a debreceni kollégium oratóriumában a szabad, demokratikus államélet kibontakozásának útja. az akkori feladatok összehasonlíthatatlanul súlyosabbak voltak, mint a mostaniak. a sors pusztítások után kellett az életet megindítani, ma viszont az országgyűlés természetes jogaként élhet mindazokkal a vimákkal, amelyeket népünk negyedszázados áldozatos munkával megteremtett.

amint a tisztelt képviselők tudják, a költségvetési javaslatot ezévből új módszer szerint, a bizottságok aktív közreműködésével készítettük elő. a bizottságok a költségvetés összeállításának irányelveit már néhány hónappal ez előtt is sokoldalúan megvitatták és idejekorán kifejezték álláspontjukat. arra törekszünk, hogy az idén bevezetett módszer gyakorlattá váljék, hogy a társadalom szempontjából fontos döntéseknél a demokratizálás a jövőben még jobban érvényesülhessen.

/folyt.köv/

- 1 -

2.27/ju

10.20

bkk. 1./ vályi ... 1. folyt./ 1l

tisztelt országgyűlés!

az 1970. év a harmadik ötéves terv utolsó esztendeje. a költségvetési törvényjavaslat előterjesztése alkalom arra, hogy visszapillantunk a megtett néhány éves utra, a népgazdaság fejlődésére és ebbe ágyazva vizsgáljuk jövő évi feladatainkat.

a népgazdaság fejlődése a harmadik ötéves terv megvalósítása során az előirányozottnál gyorsabb. a nemzeti jövedelem létrehozásában és felhasználásában az 1970-re várt szívonalat már 1969-ben elértük. számítások szerint öt év alatt a társadalmi termék 33-34 százalékkal, a nemzeti jövedelem pedig 40-42 százalékkal emelkedik. a társadalmi termék növekedése 6-7 százalékponttal, a nemzeti jövedelem pedig 16-18 százalékponttal magasabb a tervezettnél. az ipari termelés növekedése öt év alatt 33-35 százalékkal, s ez megfelel az előirányozottnak. az építés 50-53 százalékkal, a számítottak kétszeresével nő. a mezőgazdasági termelés is meghaladja a várakozásokat.

a nemzeti jövedelem felhasználását az jellemzi, hogy a fogyasztás 31-33 százalékkal, a felhalmozás pedig 62-64 százalékkal emelkedik. a belföldi felhasználásból az időszak egészében a fogyasztás részaránya 77-78 százalékkal, a felhalmozásé pedig 22-23 százalékkal. a gazdaság növekedése csaknem minden területen gyorsabb, mint a második ötéves tervben volt. az ipari termelés és a nemzeti jövedelem növekedésének üteme különösen gyors volt a harmadik ötéves terv első két évében. a gazdasági egyensúly fokozatos javulása viszont csak a reform tényleges bevezetése után következett be. az 1968. évtől kezdődően a termelés, a forgalom és a felhasználás egyidőre ható átalakulása következtében valamelyest mérséklődött az ipari és az építőipari termelés növekedése. a mezőgazdaság viszont képes volt arra, hogy tovább fokozza a kedvező terméseredményeket. a nemzeti jövedelem felhasználásában élénkült a fogyasztás, és mérséklődött a felhalmozás bővülése. dinamikusabbá vált az exportforgalom, ugyanakkor némileg lassult az import emelkedése: az ötéves időszakban az export 48-50 százalékkal, az import pedig 42-44 százalékkal növekszik.

/folyt.köv./

- 2 -

9.32/ju

10²⁰
ju

bkk. 1./ vályi ... 2. folyt./ 1l

mindez együttesen azt eredményezte, hogy az egész gazdaság stabilitása és arányos továbbfejlődésre való képessége megerősödött. bebizonyosodott ezzel, hogy a reform körülményei között az állam centrális gazdasági irányító szerepe a korábbinál jobban érvényesül.

örvendetes, hogy ezek a gazdasági eredmények együttjárnak az ország népe életkörülményeinek a terveket meghaladó javulásával. a lakosság egy főre jutó reáljövedelme öt év alatt a tervezett 14-16 százalékkal helyett 30-32 százalékkal, az egy keresőre jutó reálbér pedig a számított 9-10 százalékkal szemben 15-16 százalékkal emelkedik. a foglalkoztatottság - a mezőgazdasági termelőszövetkezetek nélkül számítva - 8 százalékkal helyett közel 12 százalékkal nő. a lakosság áruvásárlásai 45-47 százalékkal, az előirányzat kétszeresével emelkednek. külön figyelemreméltó tény, hogy a lakosság jövedelmei a tervidőszak egyes éveiben egyenletesebb ütemben nőttek. mialatt más gazdasági mutatókban évente jelentős ingadozásokat is tapasztalhattunk. az egy főre jutó reáljövedelem évi átlagban 5,6 százalékkal, az egy keresőre jutó reálbér pedig 3 százalékkal nőtt. mindez megfelel társadalmi és gazdaságpolitikai céljainknak.

az életkörülmények alakulásához szorosan hozzátartozik, hogy ebben az időszakban összesen 320 000 lakás épül, 38 000-rel több, mint a második ötéves terv periódusában. az új lakásokból 108. 000 állami, 212 000 pedig magánérőből épül.

az életszínvonal javulása a lakosság szempontjából nézve jelentős, akár a tervezetté, akár gazdasági fejlődésünkhöz viszonyítjuk. a jövedelmek emelkedése mögött azonban természetesen eltérések mutatkoznak; azaz vannak rétegek és családok, amelyeknél az átlagnál nagyobb és vannak, ahol az átlagnál kisebb a növekedés. a kialakult helyzethez hozzátartozik az is, hogy 1968-tól kezdve lehetőséget adtunk a fogyasztói árak korábbinál szabadabb mozgására, megteremtve a kereslet-kínálat, a termelési szükséglet változásának rugalmasabb áralakító hatását. az árváltozások kétirányúak; egyes termékek ára emelkedik, másoké csökken, együttes hatásuk növelte a fogyasztói árszínvonalat. noha a fogyasztói árszínvonal mozgása átlagosan a tervezett 1-2 százalékos kereteken belül maradt, kétségtelen, hogy a lakosság egyes rétegeit az együttesen ugyan nem jelentős, de egyes árucikkeknél komolyan érezhető áremelkedés eléggé eltérően érintette. azoknál a rétegeknél, amelyeknél a munkabérek is emelkedtek, a jövedelmek növekedése általában meghaladta az áremelkedéseket, s így a reáljövedelem is emelkedett. más a helyzet azoknál, ahol a jövedelmek változatlanok maradtak. jogos például az egyedül élő nyugdíjasok panasza, mert nyugdíjuk reálértéke az árváltozások miatt lassan csökken. ezen a gondon egyébként már a jövő évben enyhítünk.

/folyt.köv./

- 3 -

9.40/ju

10²⁰
ju

bkk. 1. /vályi beszéd...3.folyt./e

miközben a legfontosabb közszükségleti cikkek államilag megállapított árait fenntartjuk a fogyasztók érdekében, az áruk jelentős részénél a korábbinál szabadabb ármozgást sem volna helyes kiiktatni a gazdasági életből, mert az a gazdasági valóság kifejezője és egyúttal fontos eszköze a korszerűsítésnek, a választék szerinti egyensulynak, a jobb ellátásnak és a reális tervezésnek is. mi tehát a helyes politika az életszínvonal emelésénél?

alapvetően két megoldás között választhatunk: viszonylag lassu ütemű tartós növekedés, vagy időnként ugrásszerű változtatás. ez utóbbi természetesen jobban érzékelhető lenne - a változások időpontjában - minden családban. ilyen út azonban csak a fejlődés egyenletessége rovására valósítható meg, mert ciklikus hatást gyakorolna a termelésre és a forgalomra. ezért mi az állandó, következetes, kiegyensúlyozott és folyamatos életszínvonal-növelés mellett vagyunk. valójában ez a gazdaság-irányító munka számára kettős követelményt jelent. egyfelől, hogy a lakosság jövedelmei - a termelésben közvetlenül dolgozók, az alkalmazotti és nyugdíjas rétegeké is - a társadalmi munka termelékenységének javulásával harmóniában emelkedjenek. másfelől pedig, hogy a fogyasztói árak és a létfenntartási költségek alakulása ne semlegesítse az életszínvonalpolitikai terveink megvalósulását. szabályozási rendszerünkben megvannak az eszközök ahhoz, hogy ezeket a követelményeket teljesítsük.

tisztelt országgyűlés!

a népgazdaság fejlődésének néhány időszerű kérdéséről szeretnék valamivel részletesebben is szólni. a harmadik ötéves tervben elért eredmények közül igen nagy jelentőségű a mezőgazdasági termelés számottevő bővülése. ezt elősegítette az 1966 elején - a reform előkészítéseként - végrehajtott jelentős felvásárlási áremelés is. sikerült tartósan megoldanunk a kenyérgabona kérdést, amely a korábbi években annyi gondot okozott számunkra. ma már a termelés teljes egészében fedezi a szükségleteket, sőt az indokolt tartalék képzésén kívül feleslegünk is van.

minden fontosabb növényi termékben a megelőző évekénél lényegesen több áll rendelkezésre. az állattenyésztésben azonban még bőven van tennivalónk. fő problémánk a husellátás. ezt jövőre még nem tudjuk megoldani. ezért átmenetileg a husimport fokozására vagyunk utalva, a hushelyzet perspektivikus javítására pedig komplex intézkedéseket teszünk.

/folyt.köv./

- 4 -

9.50/ju

Am 10.20

bkk. 1. /vályi beszéd...4.folyt./e

a reform keretében létrejött gazdasági eredmények közül igen jelentős külkereskedelmi helyzetünk és nemzetközi fizetési pozíciónk alakulása. megfelelő érdekeltséget tudunk biztosítani arra, hogy a vállalatok az export fokozásában kihasználják bővítési lehetőségeiket, a kedvező konjunktúrát és áralakulást, így külkereskedelmi mérlegünk mindkét fő relációban aktív. ez feljogosít minket arra, hogy az exporttal szemben nagyobb hatékonyságu követelményeket támasszunk. különösen nagy eredménynek tekintjük a tőkés relációk mérlegének javulását, ahol a korábbi években akut problémákkal küzdöttünk. az áruforgalmi aktívum kedvező hatással volt a nemzetközi fizetési mérleg és a devizahelyzet alakulására is. mindez kifejezésre jutott nemzetközi likviditásunk javulásában, a forint valuta külföldi erősödésében, hitelfelvételi és hitelnyújtási lehetőségeink bővülésében.

eredménynek tekintjük, hogy a felhalmozási tevékenységben nő a társadalmi hatékonyság. ez elsősorban a korábbi évekénél kisebb készletnövekedés eredménye. a készletképződés mérsékeltebb üteme - amelyet 1970-re is várunk - lehetővé teszi, hogy a felhalmozáson belül a beruházások részaránya tovább nőjön.

a beruházásoknál erőnket arra összpontosítottuk, hogy a folyamatban lévő beruházásokat mielőbb befejezzük. ezért kevesebb új nagy beruházást indítottunk. a beruházásokban átrendeződési folyamat megy végbe. némileg javult a nagyberuházások előkészítése és a kivitelezés szervezethez. a vállalati beruházásoknál a hatékonyabb befektetések kerülnek előtérbe. a beruházási piacon azonban minemég egyensúlyi problémákkal küzdünk. ebben az évben váltak először felhasználhatóvá a nyereségből képzett vállalati alapok és ez újabb keresletnövelő tényező belépését jelentette. a jövő évtől a beruházási piac feszültsége fokozatosan csökken, mert a beruházási kínálat a kereslettel párhuzamosan, vagy annál némileg nagyobb mértékben emelkedik. ezt a központi döntésű új beruházások korlátozott számban való indításával is segíteni kívánjuk.

a fogyasztói piac helyzete általában nyugodt volt, a választék tovább nőtt, az áruellátással azonban még nem lehetünk elégedettek. a reform első évére sikerült ugyan megfelelő áralapokat biztosítani, ez évben azonban nem tudtuk az ellátást tovább javítani. az év első felében a kedvezőtlen időjárás miatt problémák voltak a zöldség- és gyümölcsellátásban. hiány volt sertéshusban és huskészítményekben.

/folyt.köv./

10.00/e

- 5 -

Am 10.30

bkk. 1. /vályi beszéd...5.folyt./e

a ruházati cikkeknel rohamosan növekedett a korszerű áruk iránti kereslet, melyet az ipar nem tudott maradéktalanul ki-elégíteni. néhány esetben azonban olyan cikkeköl is volt hiány, amelyeket a magyar ipar gyártani képes. ezt a kereskedelmi rendelések hiányosságai, iparvezetési problémák, helyenként a kereslet hiányos felmérése, a nem kellő kockázatvállalás és egyes szabályozók diszharmóniája idézték elő.

ha reálisan akarjuk megítélni a gazdaság fejlődését, úgy figyelembe kell venni a gazdasági szerkezet alakulását is. az a tény, hogy 1968-ban és 1969-ben az ipari termelés egészen belül eléggé eltérő az egyes ágazatok fejlődési üteme, a struktúra pozitív változásának első jele: a gyártmány szerkezetben máris figyelemreméltó az új termékek előrenyomulása, a választék bővülése. a kedvező változások érzékelhetők már a vállalatok pénzügyi eredményeiben is; lassu differenciálódási folyamat indult meg; több az átlagon felüli nyereséget elérő vállalat, de sajnos nőtt a veszteséges vállalatok száma is. ezt a folyamatot azonban a különböző kedvezmények és állami dotációk még indokolatlanul fékezik. ez az oka annak, hogy a munka hatékonyságának alakulásával még közel sem lehetünk elégedettek, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az ilyen körülmények között létrejövő vállalati jövedelmek nincsenek arányban a teljesítményekkel és ez csak az államháztartásban okoz pénzügyi nehézségeket.

a népgazdaság fejlődése, az utolsó évek változásai összességében azt bizonyítják, hogy a gazdaságirányítási rendszer jelenlegi módszerei és eszközei alkalmasak a gazdasági folyamatok szabályozására, lehetővé teszik a társadalmi célok érvényesítését, és módot adnak az önálló vállalati cselekvésre. az új gazdasági modell gazdaságunk egyik-másik területén olyan kedvező folyamatokat indított el, amit a reform előtt nem tudtunk elérni. minden kilátásunk megvan arra, hogy egyre több régi problémát irhassunk fel a tartósan megoldott kérdések listájára. ehhez az szükséges, hogy 1970-ben erősítsük a kedvező és gyengítsük a kedvezőtlen tendenciákat és ezzel oly módon készítsük elő a negyedik ötéves tervet, hogy az az intenzív gazdasági fejlesztés előfeltételeire épülhessen.

tisztelt országgyűlés!

az 1970. évi népgazdasági terv és az állami költségvetés előirányzatait jobb feltételekre építve tudtuk összeállítani, mint egy évvel korábban az 1969. évi terveinkben célul tűzük ki az ipari termelés növekedési ütemének gyorsulását, a gazdálkodás színvonalának, hatékonyságának javítását, a fogyasztói piacon a kínálat növelését.
/folyt.köv./

10.10/ju

m

10.35

- 6 -

bkk. 1. /vályi beszéd...6.folyt./e

a társadalmi termék 1970-ben 5 százalékkal, a nemzeti jövedelem 6 százalékkal emelkedik. ez a társadalmi termelés javuló hatékonyságát fejezi ki. az ipari termelés növekedése várhatóan meghaladja a 6 százalékot. a mezőgazdaság termelése - az 1969. évi rekorderedmények után - kisebb mértékben nő. az építőipari termelés 7 százalékos növelését tervezzük.

a nemzeti jövedelem belföldi felhasználásán belül a fogyasztás 77, a felhalmozás pedig 23 százalékos részarányt képvisel. az arányok kis mértékben a felhalmozás javára módosulnak, mert 1970-ben a készletgyarapodás nagyobb lesz az előző évinél. a belföldi felhasználás együttevén gyorsabban nő majd, mint a nemzeti jövedelem, mert a kiviteli többlet nem éri el az 1969. évit.

az állami költségvetés előirányzatai összhangban vannak a népgazdasági terv fő céljaival. a költségvetés bevételei meghaladják a 168 milliárd forintot. ez csaknem 9 százalékkal több az ez évinél.

a leggyorsabban továbbra is a vállalatok és a szövetkezetek befizetése nőnek, és elérik a 141 milliárd forintot. ebből a nyereségadó befizetés 50 milliárd forint, az 1969. évinél 15 százalékkal több.

a költségvetés kiadásai meghaladják a 170 milliárd forintot. a felhalmozás finanszírozására 38 milliárd forint szolgál, ez 7 százalékkal magasabb az 1969. évinél. a beruházások költségvetési fedezete 23,4 milliárd forint. a tanácsi fejlesztési alap kiegészítésére 7,8 milliárd forintot biztosítunk, forgóalap növelésre és állami tartalékok gyarapítására pedig együttesen 3 milliárd forintot fordítunk. a költségvetés 3,9 milliárd forinttal támogatja a mezőgazdasági termelőszövetkezetek beruházásait, elsősorban az állattenyésztéssel összefüggő létesítmények kivitelezését.

még mindig jelentős az állami vállalatok egy részének nyújtott támogatás. a támogatások összege az összes kiadásnak több mint egynegyed része, csaknem 44 milliárd forint. ebből a termeléshez és a külkereskedelemben mintegy 15-15 milliárd, a fogyasztási cikkek forgalmazásához pedig 14 milliárd forint kapcsolódik. a mezőgazdasági termelőszövetkezetek üzemviteli támogatására 2,8 milliárd forint szolgál. ebből jelentős összeget fordítunk a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek külön állami támogatására.
/folyt.köv./

- 7 -

10.45

bkk. 1. / vályi beszéd ... 7. folyt./ 11

a társadalmi közös fogyasztás intézményeinek és szervezeteinek fenntartására és fejlesztésére rendelkezésre álló összeg 69,3 milliárd forint, ami a költségvetés kiadásainak több mint 40,7 százaléka. az emelkedés 7,4 százalék, magasabb az előző évinél.

az 1970. évi állami költségvetés kiadásai 1,9 milliárd forinttal meghaladják a bevételeket. bár az éves hiány jelzi a még meglévő pénzügyi feszültségeket, az államháztartás helyzetének reális megítélése a gazdasági fejlődéssel összhangban lehetséges. köztudott, hogy a reformra való átmenetkor a pénzügyi helyzet egyik jellemzője volt, hogy az állam a zavarmentes átmenet biztosítása érdekében nagy anyagi terheket vállalt magára. az elmúlt évekhez képest a képződött jövedelmekből több jut a vállalatoknak és kevesebbet kap az állami költségvetés. ezért a költségvetés vállalatoktól származó bevétele 1968-ban már jelentős bevétel növekedés volt. ennél jobban növekedtek azonban a költségvetés kiadásai, elsősorban a magas támogatási igények és felhalmozási terhek miatt. ezért a költségvetés tovább hordozza magával a korábbi időszak feszültségeit, helyzete javul ugyan, de még 1970-re nem kiegyensúlyozott. nem célunk, hogy tartósan deficités költségvetési politikát folytassunk, ezért eltökélt szándékunk, hogy a negyedik ötéves terv első éveiben megteremtjük a költségvetés dinamikus egyensúlyát.

az általános pénzügyi egyensúly megítéléséhez az is hozzátartozik, hogy a népgazdaságban a korábbi évekhez képest jobban gyarapodnak a tartós megtakarítások, ami előnyös. ezeket ugyanis a hitel útján a gazdaság olyan területeire tudjuk átcsoportosítani, ahol gyorsíthatjuk fejlődésünket és javíthatjuk az egyensúlyi viszonyokat. a monetáris eszközök és rendszer szerepe ezért gazdasági fejlődésünk előmozdításában nagymértékben megnőtt.

tisztelt országgyűlés!

az államháztartás helyzetét végső soron a vállalati gazdálkodás eredményei határozzák meg. azt feltételezhetjük, hogy a vállalati gazdálkodásban a struktúra kedvező átrendezése megindult és a hatékonyság növelését segítő folyamat tovább folytatódik.

/folyt.köv./

- 8 -

10.25/ju

ju 10-50

bkk. 1./ vályi beszéd ... 8. folyt./ 11

a vállalatok által realizált összes jövedelmek 1969-ben csaknem 12 százalékkal haladják meg az előző évit. ugyanakkor a vállalatoknak nyújtott költségvetési támogatások 2,5 százalékkal emelkednek. ebből adódik, hogy a támogatásokkal csökkentett, ugyanevezett nettó jövedelem növekedése meghaladja a 15 százalékot.

a vállalatok 1969. évi nyeresége csaknem 71 milliárd forint, mintegy 11 százalékkal több az előző évinél. az átlagosnál nagyobb a nyereség növekedés az építőiparban, a belkereskedelemben és a külkereskedelemben. a nyereség 1970. évre tervezett összege 82 milliárd forint, 16 százalékkal több, mint az 1969. évi. azzal számolunk, hogy a nyereségképződés általában fokozódik, de a növekedés arányosabb lesz az egyes népgazdasági ágak között, ugyanakkor folytatódik a vállalatok közötti differenciálódás a tényleges hatékonysági különbségek alapján.

a nyereségből képezhető vállalati alapok a reformot megelőző időszakhoz képest lényegesen magasabbak. míg 1967-ben a nyereség 14 százaléka volt e célra felhasználható, 1969-ben már 40 százalék.

a jövő évre ez az arány nem változik, így az 1970-évi nyereségből 32 milliárd forint helyezhető a vállalati alapokba.

a gazdálkodás tapasztalatai szükségessé teszik, hogy a vállalati munka színvonala, hatékonysága érezhetően javuljon. ez fejeződik ki azokban a törekvésekben is, amelyeket 1970-re a tényleges teljesítmények és a nyereség szorosabb összekapcsolása révén érvényesíteni kívánunk.

milyen intézkedéseket tervez a kormány az 1970. évi terv megvalósítása és a vállalati gazdálkodás további javítása érdekében?

mindenekelőtt elő kívánjuk mozdítani az élömunka hatékonyabb felhasználását, mert a termelékenység alakulása várakozásainktól elmarad. bár az egy ledolgozott munkóra jutó termelés a korábbi évek átlagos ütemének megfelelően 1968. óta mintegy 5 százalékkal nő, de az egy foglalkoztatottra jutó ipari termelés kedvezőtlen. a termelékenység alakulása összefügg azzal, hogy a foglalkoztatottság színvonala a tervezettnél magasabb, a növekedés különösen gyors - évi 3-4 százalék - volt a legutóbbi két évben. a foglalkoztatottság bővülése önmagában a létbiztonság és a kedvező politikai körkérlet fontos tényezője, de azt már nem lehet előnyösnek minősíteni, hogy mindez az ipari termelés mérséklődő üteme, a nem kielégítő szervezethez és laza munkafegyelem mellett következett be.

/folyt.köv./

- 9 -

ju 11-20

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 9. folyt./ 11

Összefügg ezzel a munkaidőcsökkentés is. a rövidített munkaidőre való áttérést a dolgozók életszínvonalának javulásaként értékeljük, különösen azért, mert egyidejűleg a reálbér számottevően emelkedett. az áttérés előkészítése azonban nem járt mindenhol együtt a munkaidőkihasználás kellő fokozásával, ahogy ezt a kormány által kiadott irányelvek kötelezővé tették. sok helyütt a vállalati vezetők nem tartották meg adott szavukat az erőteljes racionalizálás és a technológiai fejlesztés tekintetében. emellett az áttérést a tervezettnél gyorsabb ütemben hajtották végre.

a termelékenység javítását úgy kívánjuk ösztönözni, hogy a létszámnövelés és az átlagbéremelés vállalati terheit közeleltjük egymáshoz. a jövő évtől a bérszínvonal növekedés kisebb részét kell a részesedési alappól fedezni, ugyanakkor a létszámnövelés terhei nagyobbak lesznek. egyidejűleg érdekeltséget biztosítunk a nem kellő hatékonysággal foglalkoztatott létszám csökkentésében. ezen túlmenően a termelékenység fokozására széleskörű vállalati és társadalmi kezdeményezéseket várunk, hiszen közös érdekek érvényesítésének nem a szabályozók az egyetlen eszközei.

a munkaügyi szabályozók 1970. évi módosításának eredményeként várható, hogy javulás indul meg a munkaerőgazdálkodásban. ezt figyelembevéve 1970-ben a termelés gyorsabb növekedése mellett azzal számolunk, hogy az iparban foglalkoztatott létszám az előző évinél kisebb mértékben, 2 százalékkal emelkedik és az egy foglalkoztatottra jutó termelés 3-4 százalékkal nő.

a vállalati nyereségképződésre még mindig jelentős a támogatások befolyása, bár a jövedelmek fajlagos támogatástartalma 1968-tól fokozatosan javul. pénzügypolitikánkban a támogatási rendszer további korszerűsítésére törekszünk. ezt úgy valósítjuk meg, hogy - az árpolitikai és szociális célokat szolgáló támogatásokat fenntartva - csökkentjük a termelési és külkereskedelmi támogatásokat. a gazdálkodó egységek egy része túrelmi időt kapott ahhoz, hogy kedvezőtlen termelési strukturáját a piaci igényekhez igazítsa. a támogatásoknak ezt a fajtáját előbb-utóbb meg fogjuk szüntetni. erre inkább a gyengébb vállalatok figyelmét kell felhívni, hogy gyártmánystrukturájukat, munkaszervezetüket időben racionalizálják.
/folyt.köv./

- 10 -

0.40/ju

11.25

a

parlament

bkk. /vályi beszéd ... 10. folyt./ 11

a mezőgazdasági üzemekben a kedvező tényezők találkozása ez évben jelentősen növelte a termelési eredményeket. a paraszti népesség egy főre jutó reájóvedelme megközelítette a bérből és a fizetésből élőkét.

a mezőgazdasági termelés egészében kedvező fejlődésen belül azonban aránytalanságok jelentkeztek a növénytermelés és az állattenyésztés fejlődési üteme között. a belföldi állattársa, valamint az exportérdekek az állattenyésztés fokozott fejlesztését és a mezőgazdaság két fő ágazatának fejlődési üteme közötti aránytalanság felszámolását teszik szükségessé. ezért a kormány a múlt héten az állattenyésztés, ezen belül is elsősorban a szarvasmarhatenyésztés fejlesztését célzó intézkedéseket hozott.

az intézkedések az eddiginél erőtejesebb ösztönökkel segítik elő a szarvasmarhaállomány növelését. a felvásárlási árak emelése révén fokozódik a szarvasmarhatenyésztés jövedelmezősége. az új állattérőhelyek létesítését továbbra is baruházási ártámogatás és kedvezményes bankhitel szolgálja. az új gépek beszerzésének ösztönzése érdekében megszűnik a gépjavítással kapcsolatos állami támogatás. az import fehérje takarmányok beszerzésének külön támogatását megszüntetjük.

a fejlesztés döntő részét a nagyüzemekben kell megvalósítani, de ösztönözni kell a háztáji gazdaságok állattartó tevékenységének bővítését is. a feladatok megoldásában a mezőgazdasági nagyüzemek és a háztáji gazdaságok aktív tevékenységére együttműködésre számítunk. ezt egyik leglényegesebb gazdaság-politikai feladatunknak tekintjük.

1970-re tovább csökkentjük a termékforgalmazás adminisztratív kötöttségeit. a jövő évi változtatások elsősorban a behozatali és a termelői beszerzési kontingensek csökkentését szolgálják. egyes fontos nyersanyagoknak, nyersbőr, műanyagok, olajos magvak, között értékesítése megszűnik.

/folyt.köv./

- 11 -

11.45

bkk. 1. /vályi beszéd...11.folyt./e

az 1969. évben tovább nőtt a hitel szerepe a vállalatok gazdálkodásának befolyásolásában. a kormány hitelpolitikai irányelvei, - amelyek szigorú, de szelektív hitelezési tevékenységet írnak elő és ezzel helyes álló- és forgóeszközzgazdálkodásra ösztönöznek - továbbra is érvényben maradnak. ugyanakkor nagyobb figyelmet fordít majd a bankszervezet a szolgáltatások és a belkereskedelem megfelelő pénzellátására és fenntartja azokat a hitelkezelési intézkedéseket is, amelyek a gyorsabb műszaki fejlődést, exportképes gyártmányok fejlesztését szolgálják.

a vállalatok fizetési morálja kielégítő volt. előfordultak azonban hiányosságok is. a pénzügyi revízió 1969-ben eddig mintegy 670 millió forint adóhiányt és jogtalanul igénybe vett támogatást tárt fel. ennek következtében csaknem 128 millió forint bírságot vetettek ki. a tapasztalatok szerint a hiányosságok jelentős részénél rosszhiszeműség nem volt kimutatható, de akadtak a vállalati érdekeket önzően szem előtt tartó törekvések miatti súlyosabb mulasztások is. ezek leggyakoribb formája a nyereség „átmentése”, a következő évekre, vagy az alapok „kiméltése”, érdekében a költségek terhére történő beruházás. előfordulnak még a számviteli fegyelmet, a mérlegvalódiság elvét sértő manipulációk is.

a hatékonyság növelésére vagy a pénzügyi szabályok betartására irányuló törekvések - így például a dotációcsökkentés, a hitelbírálat, vagy az adórevízió gyakran váltanak ki ellenérzést a vállalatok részéről. ez gyakran úgy tűnik, mint a hatóságok, a pénzügyi apparátus és a vállalatok érdekellentéte. valójában azonban legtöbbször a népgazdasági érdekek és a részérdekek ütközéséről van szó. éppen ezért a pénzügyi szerveknek jó felkészültséggel, rugalmasan és korszerű módszerekkel kell a jövőben is képviselniük a népgazdasági érdekeket és szigorúan megkövetelniük az állammal szembeni kötelezettségek maradéktalan teljesítését.

tisztelt országgyűlés!

a népgazdasági terv az 1970. évben több mint 79 milliárd forint beruházással számol. az év folyamán jelentős beruházások fejeződnek be. így többek között megtörténik az almásfüzitői timföldgyár bővítése 3. ütemének és a székesfehérvári szélesszalag hengermű 2. sz. hidegállványának üzembehelyezése.

/folyt.köv./

- 12 -

o. *hu* 11.25

bkk. 1. /vályi beszéd...12.folyt./e

a gépiparban a közuti járműgyártás fejlesztését szolgáló jelentős beruházások fejeződnek be. megkezdte termelését a borsodi vegyikombinát új pvc üzembe, a dunai kőolajipari vállalat 3 millió tonna kapacitású kőolajfeldolgozó üzem. a városi közlekedés legjelentősebb fejlesztése a metro első szakaszának, a deák-térig terjedő szakaszának üzembehelyezése. folytatódik az 1971. évi üzembehelyezésre tervezett, s összességében évi 5 000 lakás kapacitású debreceni és szegedi házépítő kombinát beruházása. az élelmiszeriparban és a mezőgazdaságban az 1970. évben több konzervgyár befejezésére, üzembehelyezésére, tejfeldolgozó, szőlő-feldolgozó, üzemi hűtőtárolók létesítésére, a sütőipar fejlesztésére, s jelentős számú állattérhely építésére kerül sor.

új nagyberuházásokat csak körültekintő mérlegelés után indítunk. így kerül sor a „barátság 2.” kőolaj távvezeték építésére, a textilipar szintetikus műszál-importját csökkentő évi 4 600 tonna kapacitású poliakrilnitril üzem kivitelzésének megkezdésére, a mezőgazdaság növekvő műtrágya-igényével összhangban új nagykapacitású műtrágyagyár létesítésére. az ipar és a mezőgazdaság csomagolóanyag szükségletének nagyarányú növekedése indokolja a nyiregyházi hullámdoboz és zsákgyár beruházásának megkezdését. az év folyamán jelentős szállodafejlesztés valósul meg.

az 1970. évben 69 900 lakás épül, közel 11 százalékkal több az 1969. évinél. a lakásépítésből az állami és szövetkezeti lakások száma 26 600, a családi, társasház és vállalati lakásoké 43 300. a növekedés az állami lakásépítésben jelentős.

az 1970. évi összes beruházás 48 százaléka a vállalati döntési körbe tartozik. ezek megvalósítására 23 milliárd forint fejlesztési alap, 8,5 milliárd forint beruházási hitel és 6,8 milliárd forint költségvetési hozzájárulás áll rendelkezésre.

a beruházási lehetőségek jelentős része 1970-ben determinált. a beruházási piac helyzete és a költségvetési egyensúly az állami beruházásoknál mérték tartást követel meg. minden területen el kell érni, hogy a rendelkezésre álló eszközöket a folyamatban lévő beruházások tervszerű befejezésére összpontosítsuk biztosítva a befektetések gyorsabb megtérülését.

/folyt.köv./

- 13 -

a. *hu* 12.

bkk. 1. /vályi beszéd...13.folyt./e

nemzetközi gazdasági kapcsolataink a jövő évben is tovább fejlődnek. a szocialista országokba irányuló kivitel 7-8 százalékkal emelkedik. az átlagosnak megfelelő ütemben nő a vegyipar, a gépipar és az élelmiszeripar exportja, a könnyűipari kivitel viszont csak 4 százalékkal emelkedik. az import ugyanezen országokból az 1969. évvel nagyjából megegyező ütemben, 6-7 százalékkal nő. az áruforgalmi aktívum felhasználása érdekében a gépek és a fogyasztási cikkek behozatalának erőteljesebb növelését tervezzük.

ezért kedvezményes hitelek nyújtásával fokozzuk a vállalatok érdekeltségét a szocialista országokból származó gépek, műszerek és alkatrészek nagyobb beszerzésében. emellett szervezeti változtatásokat is tervezünk. így például lehetőséget biztosítunk partnereink számára hazánkban bizományosi raktárak létrehozására.

a nem szocialista országokkal folytatott külkereskedelmünkben 1970-ben 5-6 százalékkal nő a kivitel az ezévi 28-30 százalékkal szemben. a mérséklődést az okozza, hogy a belső piac jobb ellátása érdekében a könnyűipari exportot csak kis mértékben emeljük, a mezőgazdasági-élelmiszeripari kivitel pedig az 1959. évi szinten marad. a behozatal növekedése 10 százalék. jelentősen növeljük ezen belül a fogyasztási cikkek, különösen a hus importját.

állami visszatérítésre 1970-ben 12,8 milliárd forintot fordítunk. az előirányzat számol azzal, hogy a gazdaságosabb export érdekében a fajlagos állami visszatérítés mindkét relációban csökken. a kialakult helyzet lehetővé teszi, hogy az állami visszatérítést határozottabban mérsékeljük, mint egy évvel korábban. az intézkedést körültekintően, az egyedi sajátosságok mérlegelésével hajtjuk végre.

külgazdasági kapcsolatainkban támaszkodni kívánunk a szocialista gazdasági együttműködésből származó előnyökre, szélesebb körűvé kívánjuk tenni a nemzetközi kooperációban való részvételünket, közös fejlesztések és a vállalatok közötti közvetlenebb kapcsolatok erősítése útján is. fokozzuk a műszaki tudományos együttműködést és tovább munkálkodunk a kgst-országok valuta- és hitelrendszerének korszerűbbé, rugalmasabbá tételén. megkülönböztetett figyelmet kívánunk fordítani a szovjetunióval fennálló gazdasági kapcsolatok elmélyítésére.

/folyt.köv./

12.5

bkk. 1. /vályi beszéd...14.folyt./e

tisztelt országgyűlés!

jövő évre - az ez évihez hasonlóan - a lakossági fogyasztás 6 százalékos bővülését tervezzük. elősegítjük a belkereskedelem áru kínálatának további javítását. a kiskereskedelmi áruforgalom az előirányzat szerint 9 százalékkal emelkedik, s emellett sor kerül az árukészletek növelésére is. ezt elősegíti a belkereskedelem módosított anyagi érdekeltségi rendszere. hangsúlyozni szeretném: a kormány intézkedései azt célozzák, hogy a kereskedelmi vállalatok vezetői a lakosság által keresett árucikkek választékát növeljék, a jobb ellátás érdekében ezeket a készleteket bővítsék. jórészt a kereskedelmi vállalatok munkáján mulik, hogy a hozott intézkedések eredményeként ne a felesleges, eladhatatlan készletek növekedése valósuljon meg. adókedvezményekkel és hiteltámogatással segítjük a lakossági szolgáltatások bővítését is.

nem tervezünk a jövő évben hatósági ármódosításokat. a fogyasztói árszínvonalnál mérsékelt, 1-1,5 százalékos emelkedés várható.

a bérből és fizetésből élők jövedelmében az új gazdaságirányítási rendszer bevezetését követően jelentős tényezővé vált az évvégi nyereségrészesedés. az 1968. évi nyereségből képzett részesedési alapról történő 1969. évi kifizetések összege 4,6 milliárd forint volt. a munkások és alkalmazottak egy főre jutó nyereségrészesedése 1969-ben meghaladta az 1 500 forintot, az előző évi 1 100 forinttal szemben. a részesedési alap vállalaton belüli felosztása azonban széleskörű vitát váltott ki, annak ellenére, hogy a bérek és a részesedés együttes összege valamennyi kategóriában a korábbi arányokhoz képest nem változott.

a személyi érdekeltség rendszerének továbbfejlesztésében most megszüntettük a részesedési kategóriák központi előírását és növeltük a részesedés felosztásában a vállalatok önállóságát.

/folyt.köv./

12.10

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 15. folyt./ 11

a kormány csak a részesedési alap terhére kifizethető személyi jövedelmék bérhez viszonyított mértékét és a vállalatok magasabb vezetőállású dolgozó érdekeltségének feltételeit rögzítette. változatlanul szükségesnek tartjuk, hogy a személyi jövedelmek a tényleges teljesítmények alapján differenciálódjanak.

továbbra is legfontosabb feladatunk a lakosság életkörülményeinek javítása. ennek érdekében a párt központi bizottsága a közelmúltban hozott döntése alapján a kormány - figyelembevételével a szót véleményét - 1970-re életszínvonalpolitikai intézkedések megvalósítását határozta el.

1970. március 1-től 7-800 millió forint éves kihatással központi béremelést biztosítunk mintegy 275 000 dolgozónak. béremelést kapnak az egészségügy területén a három műszakos intézményekben dolgozó ápolónők, takarítónők és kisegítő munkások, a felsőoktatási intézmények oktatói és technikai személyzete, a honvédség néhány területén a tiszték, tiszthelyettesek, valamint a rendőrök. a vasutnál a különleges és kedvezőtlen munkaterületen dolgozók / például amozdonyvezetők, kocsirendezők, stb./ a budapesti és vidéki néhány közlekedési vállalat, a fővárosi köztisztasági hivatal gépkocsivezetői és karbantartói.

a nyugdíjasok helyzetének javítása érdekében 1970. március 1-vel évi 900 millió forinttal kiegészítjük az 1 600 forint alatti nyugdíjakat. ez az intézkedés mintegy 1,3 millió nyugdíjas és járadékos számára biztosít kiegészítést: a sajátjogi nyugdíjak esetében átlagban havi 60 forintot, a származékos és egyéb nyugdíjak esetében havi 40 forintot. a kormány a közeljövőben dönt arról, hogy az intézkedés hatálya az 1969-ben nyugdíjazottakra is kiterjeszthető-e.

emellett biztosítani kívánjuk, hogy a nyugdíjasok életszínvonala ne szakadjon el a fix-keresetűektől. ezért 1971-től a nyugdíjakat évente 2 százalékkal tovább emeljük, a költségvetési szerveknek dolgozók béréhez hasonlóan. mivel a nyugdíjasok száma, a nyugdíjtagok összege önmagától is évről-évre nő, a 2 százalékos automatikus évenkénti emelést is beleértve a nyugdíjra fordított költségvetési kiadások évente 1 200-1 250 millió forinttal emelkednek.
/folyt.köv./

- 16 -

12-15

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 16. folyt./ 11

tisztelt országgyűlés!

a gyorsabb növekedés, a gazdaság szerkezetének módosulása, a tudomány, a kultúra és a társadalmi gondoskodás magasabb színvonalát is igényli. hiszen megváltozik a munkahelyek összetétele, változnak a jövedelmi arányok és a fogyasztói szokások, nő a művelődési igény. az átalakulási folyamat meggyorsítása az emberi tényezők oldaláról legalább olyan fontos, mint a technika fejlesztése, vagy a termelés növelése.

a beterjesztett költségvetési törvényjavaslat kulturális és tudománypolitikai célkitűzéseink megvalósítására 12,6 milliárd forintot irányoz elő. az oktatási reform fokozatos végrehajtása, a tudománypolitikai irányelvek megvalósítása érdekében a harmadik ötéves terv időszakában a költségvetés kiadásait egyharmaddal növeltük. tettük ezt azért, hogy a tudomány és a technika gyorsütemű fejlődése mellett az anyagi és a szellemi erőforrások összhangja megvalósuljon.

az 1970. évi költségvetés jelentős összeget fordít az oktatási intézmények műszerrel, géppel, szemléltető eszközzel való ellátásának javítására.

fontos feladatunknak tekintjük a fizikai dolgozók gyermekei tanulásának és továbbtanulásának elősegítését, bár jól tudjuk, hogy e probléma megoldása csak hosszabb idő alatt, körültekintő munkával lehetséges. oktatási politikánknak arra kell irányulnia, hogy emelkedjen a munkáskerületi és a falusi iskolák színvonala, növekedjen a szakrendszerű iskolai oktatásban részesülők száma.

a körzeti iskolák, a napközi otthonok, a diákothonok hálozatának bővítése kedvezőbb feltételeket teremthet ehhez. a vállalatok és a szövetkezetek társadalmi ösztöndíj szerződéseik körének kiterjesztésével támogathatják a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulását.

közművelődési szempontból kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk a rádió és televízió műsoridejének növelését, a televíziónál a színes adás feltételeinek megteremtését.

a népművelési munkát szolgálja az az intézkedés, hogy jövőre a muzemoknál hetenként egy napon ingyen látogatást biztosítunk.
/folyt.köv./

- 17 -

11.30/ju

12-20

té

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 17. folyt./ 11

a tanácsi művelődésügyi szervek is az elmúlt években számos hatékony intézkedést tettek az oktatás fejlesztésére és a korábbi hiányosságok felszámolására. ennek ellenére olyan kiadásokra is sor került, amelyeket átgondoltabb szervezés mellett el lehetett volna kerülni, mint a felesleges túlórák és órákedvezmények engedélyezése, párhuzamos képzés a szakközépiskolákban.

az oktatás és a társadalmi-gazdasági fejlődés közötti összhang biztosítása közvetlenül érinti a termelő-szférát is. ezért az eddigieknél nagyobb gondot kell fordítani a vállalatok és az oktatási intézmények közötti közvetlen kapcsolatokra és a terhek arányosabb elosztására.

az állami pénzforrások mellett számottevő összeget képviselnek a vállalatok és a termelőszövetkezetek kulturális alapjai. ezek rendeltetésszerű felhasználása azonban még nem kielégítő, mert az eszközök egy részét nem művelődési célokra, hanem „turista”, utazásokra és reprezentációra fordítják. több vállalat és termelőszövetkezet jó példája nyomán ismételten javasoljuk, hogy a vállalatok és a termelőszövetkezetek nagyobb mértékben vegyenek részt a művelődési otthonok és a közművelődési könyvtárak közös fenntartásában.

az m. sz. m. p. központi bizottságának irányelvei alapján napirendre tűztük a hazai tudományos munka szervezetének és irányításának továbbfejlesztését.

a hazai tudományos kutatások eddig is eredményesen fejlődtek, jelentős kutatási bázis épült ki. jelenleg az a feladatunk, hogy a tudományos kutatás hatékonyságát növeljük. elsődleges követelménynek tekintjük a kutatóhelyek korszerű, egyedi műszerekkel, berendezésekkel való ellátását, az egyetemek tudományos kapacitásának jobb kihasználását a kutatási tervek megvalósításában.

/folyt.köv./

11.35/ju

12-20

- 18 -

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 18. folyt./ 11

az 1970. évi költségvetési törvényjavaslat az egészségügyi és a szociális ellátásra 7,8 milliárd forintot, társadalombiztosítási célokra 20,5 milliárd forintot irányoz elő.

az egészségügyi ellátásnak továbbra is központi kérdése a kórházi és járóbetegellátó hálózat bővítése. a második ötéves tervidőszak elején megkezdett erőteljesebb kórházépítési program jelentős változást hozott. 1970. végén már 85 000 kórházi ágy áll a betegek rendelkezésére. az új kórházakban a betegellátás a korszerű gyógyászat követelményeinek megfelelő. a fejlődést jelzi, hogy a felszabadulás előtt a kórházi ágyak száma ennek csupán fele volt.

a járóbetegellátás fejlődése még gyorsabb. biztosítani lehetett a társadalombiztosításra jogosultak számának ugrászerű növekedése mellett is a lakosság egészségügyi ellátását. megállapíthatjuk, hogy a körzeti orvosi, szakorvosi, a rendelőintézeti, gondozóintézeti hálózat megfelelően kiépült.

az egészségügyi ellátást a költséges fejlesztések ellenére számos megoldatlan probléma nehezíti. az épületek nagy része elöregedett, korszerűtlen, műszaki állapotuk sem megfelelő. kórházaink többségében még ma is nagy a zsúfoltság. kórházaink nagy részét még nem tudtuk ellátni modern gépekkel, megfelelő belső szállítási berendezésekkel, és ez nehezíti a kórházak munkaerő-gondjainak megoldását is.

a jövőben nagy befogadóképességű, gazdaságosan üzemeltethető kórházak építése mellett törekedni kell a krónikus betegek ellátását biztosító, kevésbé költséges létesítmények építésére is. a kórházak fokozatos rekonstrukciójának megkezdése már a negyedik ötéves tervidőszak során aktuálissá válik.

az ellátás feltételei az anyagi eszközök hatékonyabb, ésszerűbb felhasználásával is lényegesen javíthatók. így többek között a kórházak és rendelőintézetek szorosabb együttműködése nemcsak a rendelőintézetek szakmai színvonalát emelné, hanem minden bizonnyal a kórházi kivizsgálás és ápolás időtartamát is csökkentené.

/folyt.köv./

- 19 -

11.42/ju

12-25

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 19. folyt./ 11

amint az elmúlt egy-két évben végzett vizsgálatok erre konkrét példákkal is rámutatnak, a nagy, többmilliósi költségvetéssel gazdálkodó intézményeinknél lassan terjednek a korszerű üzemgazdasági és szervezési módszerek. a műszerek beszerzése, elosztása sem mindig történik kellő körültekintéssel. emellett a műszerek üzemeltetésének személyi vagy tárgyi feltételei gyakran hiányoznak. mindez az irányító szervek intézkedéseit is követeli.

amikor ezen a területen is felvetjük az ésszerű gazdálkodás lehetőségeit, ezt nem szűk látókörű takarékoskodás alapján, nem a kiadások mindenáron való csökkentése érdekében tesszük, hanem azért, hogy a társadalmi gondoskodást jobban biztosítsuk.

tisztelt országgyűlés!

a tanácsok az elmúlt évben első alkalommal az 1969. és 1970. évekre szóló központi pénzügyi tervet készítették és az országgyűlés is két évre állapította meg a gazdálkodásuk alapjául szolgáló költségvetési szabályozókat. az új költségvetési rendszer lehetővé tette azonban, hogy a tanácsok bevételi forrásait az 1970. évre újból számbavegyék, s ennek alapján tervezhessék meg kiadásait. ez azt eredményezte, hogy a fenntartási és működési kiadásokat 1,5 százalékkal emelheték. a fejlesztési alap pedig 12,5 százalékkal nő a lakásépítési előirányzatok felemelése, valamint a fővárosi nagyberuházások állami támogatása miatt. ezen felül a központi költségvetésben előirányzott támogatásból gyorsítható a vidéki ipartelepítés. a költségvetés az elmúlt évekhez hasonlóan segíti az urbanizációs feladatok megvalósítását, főleg a járási székhelyeken.

a tanácsok költségvetési tervezésénél érvényesült a nagyobb önállóság és a nagyobb felelősség is. ezt bizonyítja, hogy a tanácsok költségvetésükből saját hatáskörben, központi utasítás nélkül is egyre nagyobb összegeket fordítanak egészségügyi, szociális és kulturális intézményeik fenntartására. ugyanakkor ki-fogásolható, hogy a beruházási politikában néha túlzó, látványos elképzelések is érvényesülnek. nem tartjuk viszont kielégítőnek azokat az összegeket, amelyeket a tanácsok a helyi építőipari kapacitások bővítésére szánnak.

/folyt.köv./

- 20 -

11.48/ju

12²⁵

parlament

bkk. 1./ vályi beszéd ... 20. folyt./ 11

röviden kitérek még a tanácsai gazdasági önállóság növelésére tett intézkedéseinkre. a gazdasági önállóság szélesítése és a gazdálkodás hatékonyságának növelése érdekében már 1970-től kezdődően lehetővé tesszük a tanácsai fejlesztési alapok és költségvetések között az eszközök kölcsönös átcsoportosítását és megszüntetjük a költségvetési tartalék mértékének kötelező megállapítását. felemeljük az intézményeknél a költségvetési eszközökből végrehajtható beszerzések és kisebb építkezések értékhatárait.

a tanácsai gazdálkodás fejlesztése azonban a negyedik ötéves tervidőszakára további intézkedések előkészítését igényli. az e célra létrehozott bizottságok számos javaslatot dolgoztak ki, amelyek megvitatására, eldöntésére a jövő év első felében kerül sor.

tisztelt országgyűlés!

a reform bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai és a fejlődés lehetőségeinek reális mérlegelése alapján bizakodva nézünk a jövő elé. a legfontosabb feladatunk most az, hogy a reform alapelveit megőrizve, az irányítási módszereken ott változtassunk, ahol világosan látjuk, hogy a szabályozás nem volt kielégítő. további célunk, hogy - nagyon átgondoltan - fokozatosan megszüntessük azokat a szabályozási elemeket amelyek csak a nagyobb biztonságot szolgálják, de nem ösztönözik a gyorsabb fejlődésre.

azt is fontosnak tartjuk, hogy szándékainkról időben informáljuk a vállalatokat, lehetőséget adva számukra a felkészüléshez, erősítve ezzel a nyíltságot, az előrejelzést és a bizalom légkörét a gazdasági munkában.

a gazdaság fejlődése azonban nem kizárólag a gazdaságpolitikai elgondolások kidolgozásán, valamint azok megvalósítását szolgáló központi előírásokon múlik. jelentős feladat hárul az irányítás minden szintjére. az állami gazdaságirányítási munkában szélesíteni kell a tudományos vezetési módszerek alkalmazását, jobban kell elosztani a rendelkezésre álló erőket és ennek megfelelően szintre helyezni a döntési hatásköröket. tovább kell növelni a helyi szervek önállóságát. igen sokrétű feladat hárul az üzemi, vállalati vezetőkre. határozottabb, célratörőbb, felelősségteljes vállalati vezetésre van szükségünk mindenütt. meg kell javítani a vállalati munka szervezettségét, ebben elsősorban az üzemi középkaderek tevékenységére kell támaszkodni. hasznosítani kell az idősebb generáció tapasztalatait, a korszerűen képzett szakmunkás ifjúság és értelmiség alkotóerejét. ezt szolgálja az ország felszabadulásának huszonötödik évfordulója tiszteletére kibontakozott munkaverseny, a magyar dolgozók nagy-szerű hazafias teljesítménye. mindezek alapján lehetőségünk van arra, hogy hazánk 1970-ben a korábbiaknál is nagyobb lépést tegyen a szocialista fejlődés útján. ilyen törekvések jegyében terjesztem a tisztelt országgyűlés elé az 1970. évi állami költségvetést és a kormány nevében kérem annak elfogadását./mt1/

- 21 -

11.55/1u

parlament

bkk. 2. megkezdte tanácskozását az országgyűlés

t hi-sl-jf-tf-pr/gg/e zs

1969. december 10.

szerdán délelőtt 11 órakor megnyílt az országgyűlés ülészsaka.

az ülésen részt vett Losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, fock jeno, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá biszku béla, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán, nyers rezső, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője foglalt helyet.

az ülészsakot kállai gyula, az országgyűlés elnöke nyitotta meg. a szerdai ülés kegyeletos aktussal kezdődött: kállai gyula megemlékezett a parlament legutóbbi ülészsaka óta elhunyt szirmai istván, dr. zsigmond lászló és dr. harrer ferenc képviselőről. mint hangsúlyozta, szirmai istván, az mszmp politikai bizottságának tagja, budapesti országgyűlési képviselő már kora ifjúságában a munkásmozgalom harcosa, a kommunista eszme következetes híve lett. a fasiszta uralom nehéz éveiben szervezte a haladó erők ellenállását, majd a szabaddá vált országban minden tudásával és erejével harcolt a néphatalomért, a szocializmus győzelméért. dr. zsigmond lászló, a vas megyei képviselőcsoport fáradhatatlan vezetőjeként példamutató állhatatossággal szolgálta a közösség, a haladás ügyét. dr. harrer ferenc a polgári haladás híveként kapcsolódott be a közéletbe, s a néphatalom idején vált a munkásosztály őszinte szövetségesévé, a népfront-mozgalom harcosává.

az országgyűlés tagjai néma felállással adóztak az elhunyt képviselők emlékének, amelyet az országgyűlés jegyzőkönyvben is megörökített.

/folyt.köv./

- 22 -

11.20/jju

In 11.30

parlament

bkkm 2. /megkezdte...1.folyt./e

az elnökklő kállai gyula ezután bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa az országgyűlés legutóbbi ülészsaka óta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését - az alkotmány rendelkezésének megfelelően - bemutatta és a jelentést a képviselők kézhez kapták.

bejelentette továbbá, hogy a minisztertanács az országgyűlésnek betertesztette az 1970. évi állami költségvetésről és a védjegyről szóló törvényjavaslatokat. a két törvényjavaslatot előzetes tárgyalás céljából megkapták az országgyűlés állandó bizottságai és szétosztották az országgyűlés tagjai között. közölte továbbá, hogy négy képviselő nyújtott be interpellációt, ezek tárgyát dr. pesti lászló jegyző ismerette.

kállai gyula javaslatára az országgyűlés elfogadta az ülészsak tárgysorozatot, amely a következő:

- 1./ az 1970. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat;
- 2./ a védjegyről szóló törvényjavaslat;
- 3./ interpellációk.

az elfogadott napirend szerint ezután megkezdődött az 1970. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

a jövő évi költségvetés tervezetét vályi péter pénzügyminiszter terjesztette elő.

/folyt.köv./

- 23 -

11.27/jju

m In 11.35

bkk. 2. /megkezdte...2.folyt./e

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bkk. 1-es kiadásunkon közölt vályi péter expozé embargóját feloldjuk és a beszédre a következő javításokat adjuk:

az 1. folytatás 3. bekezdésének 6. sorában a szöveg helyesen: ...40-42 százalékkal emelkedik, változatlan áron.

a 4. folytatás 2. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen: ...kisebb készletnövekedés következménye. a készletképződés...

a 4. folytatás 3. bekezdésének harmadik sorában a szöveg helyesen: ...új beruházást indítottunk, és így a beruházásokban...

az 5. folytatás 1. bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen: ...a gazdasági szerkezet átalakulását is.

a 6. folytatás 2. bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen: ...a készletgyarapodás várhatóan nagyobb lesz...

ugyanennek a bekezdésnek az utolsó sora helyesen: ...a kiviteli többlet nem kell hogy elérje az 1969. évit.

a 6. folytatás 5. bekezdése harmadik sorában a szöveg helyesen: ...ez hét-nyolc százalékkal magasabb...

a 7. folytatás 2. bekezdésének 10. sorában a szöveg helyesen: ...származó bevétel... 1968-ban a beszólut mértékben is elmaradt az előző évitől. 1969-ben már jelentős...

az utolsó bekezdés 3. sorában a szöveg helyesen: ...kedvező átrendeződése megindult és a ...

a 8. folytatás utolsó bekezdésének utolsó mondata után a következő szöveg beszúrását kérjük: ...következett be. egyes felfutó iparágakban a munkaerőellátást nem tudjuk biztosítani.

összefügg ezzel...

/folyt.köv./

12.37/ju

13³⁰

bkk. 2. /megkezdte...3.folyt./e

a 9. folytatás utolsó bekezdésének alulról számított harmadik sorában a szöveg helyesen: erre leginkább a gyengébb...

a 10. folytatás utolsó bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen: ...magvak kötött értékesítése megszűnik.

a 12. folytatás első bekezdésének második sorában a szöveg helyesen: így kerül sor 1970-ben a „barátság 2., ...

a 14. folytatás első bekezdésének alulról számított 4. sorában a szöveg helyesen: ...eredményként ne felesleges készletnövekedés valósuljon meg.

a 15. folytatás harmadik bekezdésének alulról számított harmadik sorában a szöveg helyesen: ...néhány tömegközlekedési vállalat...

a 15. folytatás negyedik bekezdését /a nyugdíjasok... kiterjeszthető-e./ kérjük törölni, és e bekezdés helyett a következő szöveget kérjük felhasználni:

a nyugdíjasok helyzetének javítása érdekében 1970. március 1-vel évi 900 millió forinttal kiegészítjük az 1968 december 31-ig nyugállományba helyezettek havi 1 600 forint alatti ellátási összegét. ez az intézkedés mintegy 1,3 millió nyugdíjas és járadékos számára biztosít kiegészítést. a saját jogú nyugdíjak esetében a kiegészítés legalább havi 60 forint, a származékos /özvegyek, árvák/ nyugdíjat élvezők és a járadékosok legalább havi 40 forint kiegészítésben részesülnek. a kormány úgy kíván dönteni a végrehajtás részleteiről, hogy az a nyugdíjrendszer egységesítése irányába hasson.

a 16. folytatás utolsó bekezdését /a népművelési munkát... látogatást biztosítunk./ kérjük törölni.

x x x

vályi péter nagy tapssal fogadott expozéja után szünet következett.

a szünet után vass istvánné elnökletével folytatódott a tanácskozás. elsőnek inokai jános, az országgyűlés terv- és költségvetési bizottságának titkára, a törvényjavaslat előadója emelkedett szólamra. /folyt.köv./

13³⁰
1430

bkk. 2. / megkezdte ...4.folyt./ il

egyebek között rámutatott:

- az 1970-es állami költségvetési javaslatban már érvényesültek az új gazdaságirányítási rendszer két esztendő tapasztalatai. megváltozott a költségvetés készítésének mód-szere is: az országgyűlés állandó bizottságainak tagjai már szeptemberben megismerték a jövő esztendői költségvetés főbb arányait s érdemi javaslatokat tehettek elsősorban az egészségügyi, kulturális és gazdasági ellátás színvonalának javítására. a bizottsági üléseken felvetett problémák megoldására a költségvetés kiadásai tételait 322 millió forinttal emelte meg a pénzügyminisztérium. ebből 70 millió forint jut az egészségügyi ellátás javítására, új, intenzív kórházi osztályok szervezésére, 51 millió forint a felső- és középfokú oktatásra, valamint a szakmunkásképzésre. negyvenöt millió forint a rádió és a televízió műsorainak színvonal-emelését, az adásidő bővítését, hatmillió forint pedig a kutató intézetek és egyetemi kutatóosztályok korszerű eszközökkel való ellátását szolgálja. ezeknek az összegeknek a felhasználásában kifejezésre jut költségvetési politikánknak az a törekvése, hogy a többletforrások jelentős részét az ellátási színvonal emelésére fordítsa.

- a költségvetésből finanszírozott szervek jövő évi pénzügyi lehetőségeinek megítélésénél azt is figyelembe kell venni, hogy a tanácsok az új érdekeltségi rendszer folytán jelentős bevételi többletre tesznek szert, s ennek segítségével meggyorsíthatják területükön az egészségügyi és a kulturális fejlődést. jó példa erre, hogy az 1970-es terv ötezer új óvodai hely felépítésével számolt, s a tanácsok ezt még további 3600-zal megtették. de bizonyíték ez arra is, hogy a területi elv hangsúlyozása nem szorítja háttérbe az ágazati célok megvalósítását. az ágazati irányítás új rendszere kiállta a gyakorlat próbáját, folytatódik a tanácsai önállóság kibontakozása.

- a bizottsági üléseken több képviselő hangsúlyozta, hogy a hithatós intézkedésekkel minél előbb fel kell számolni a költségvetés hiányait, meg kell teremteni az államháztartás egyensúlyát. ezzel, úgy vélem, mindannyian egyetértünk. az új gazdaságirányítási rendszer eredményei, tapasztalatai már lehetővé teszik, hogy a reformra való zavartalan áttérés érdekében nyújtott - ma már indokolatlan - pénzügyi kedvezményeket megszüntessük, növeljük a vállalati gazdálkodással szemben támasztott követelményeket. módszeres elemzéssel fel kell tárni a nagy állami támogatással működő, gyenge vállalatok gazdálkodási hibáit, s meg kell teremteni az eredményes munkálkodás feltételeit. / a rosszul működő, veszteséges vállalatok közül például a hazai pamutszövő vállalatot már felszámolják. / dicséretes az a törekvés, hogy tovább csökkentik az állami támogatást ott, ahol a dotációnak egyedi veszteségtérítési jellege van. ez erősíti a költségvetés pozícióját, ugyanúgy, mint az export-támogatás mérséklése.

/folyt.köv./

13.32/ju

bkk. 2. /megkezdte...5.folyt./ il

a költségvetési hiányról szólva nem szabad figyelmen kívül hagyni a beruházások problémáját sem. a nemzeti jövedelem emelkedése összefügg a beruházások hatékonyságával s azzal, hogy a termelésbe belépő új objektum milyen gazdaságossággal dolgozik. a mi legnagyobb gondunk éppen az, hogy beruházásainkat nem kamatoztatjuk elég hatékonyan. kevés, szétforgácsolt az anyagi-műszaki kapacitás, a beruházások rendre elhúzódnak. ezt igazolja az az 1.1 milliárd forint, amit a vállalatok az üzembe nem helyezett beruházások után járulékként az államkasszába befizettek.

- a bizottsági ülések vitáinak egyik legfőbb tapasztalata, hogy a képviselők elsősorban a népgazdaságot érintő problémákkal foglalkoztak s nem a partikuláris igények kielégítéséért harcoltak. a kereskedelmi bizottság ülésén például többen hangsúlyozták, hogy törekedni kell az árak stabilizálására. az a nyereség, amely tisztességtelen áremelésből származik, sérti a szocialista kereskedelmi etikát. azt is szóvá tették, hogy nem megfelelő a kínálat az olcsóbb, standard árucikkekből. a hozzászólók természetesen nem a hibák valamilyen mechanikus felsorolására szorítkoztak, segítő szándéku észrevételeik mellett örömmel nyugtázták a kereskedelmi forgalom 8 százalékos növekedését, az árueellátás tapasztalható javulását.

a mezőgazdasági bizottság vitáinak középpontjában az állattenyésztés problémái álltak. a képviselők olyan intézkedéseket sürgettek, amelyek javítják az ágazat jövedelmezőségét. többen szóltak a mezőgazdasági gépek javítási gondjairól is, s felhívták a közlekedés- és postaügyi minisztérium figyelmét, hogy időben készüljön fel a szezonális áruk- gyümölcs, zöldség a szállítására. több gondot kell fordítani a háztáji gazdaságok fejlesztésére is. a szociális és egészségügyi bizottság ülésén mindenképp arról esett szó, hogy sok még a tennivaló az ésszerű takarékoság, a feladatok ellátására biztosított pénz hatékonyabb felhasználása terén. a képviselők felvetették, hogy az egészségügyi beruházások meggyorsítása érdekében életre kellene hívni egy olyan szervet, amely számotartaná az egészségügyi építkezések helyzetét a tervezéstől a kivitelezésig.

a kulturális bizottság tagjai arra hívták fel a figyelmet, hogy kedvezőbb feltételeket kell teremteni a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulásához, mert arányuk mind a közép-, mind a felsőfokú tanintézetekben csökken.

/folyt.köv./

14
11.30.1.9m

bkk. 2. /megkezdte...6.folyt./ il

az ipari bizottság tagjai között mélyreható vita alakult ki gazdasági tevékenységünkről, a közgazdasági szabályozók hatásáról. rámutattak: hathatós intézkedéseket kell tenni a termelékenység növelésére, a munkafegyelem javítására, a munkafolyamatok ésszerűbb szervezésére. többen szóltak a munkaerőgondokról is, megemlítve, hogy néhány fővárosi üzem jelentős létszámhiánnyal küzd, ugyanakkor az ipar egyik-másik vállalatánál jelentős a túlfoglalkoztatottság. jó néhányan fejezték ki aggodalmukat a termelési, s főként a fogyasztói árak nem mindig indokolt növekedése miatt. kérték: a felügyeleti szervek bátrabban éljenek a szigorú felelősségvadás lehetőségével. a vitában több javaslat hangzott el a gazdasági tevékenységet jobban befolyásoló pénzügyi szabályozók kialakítására.

a reform sikeres végrehajtásához feltétlenül gyakorlat kell. adódhatnak végrehajtási hibák, lehetnek finomításra szoruló szabályozók mindzsekre azonban idejében fel kell figyelni.

a költségvetési bizottság nevében a beterjesztett 1970. évi állami költségvetést elfogadásra javaslom, - zárta be beszédét inokai jános.

ezután megkezdődött az 1970. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat tárgyalása. dr. prieszol olga, budapest

3. számú választókerületének képviselője, az mszmp budapesti bizottságának osztályvezetője volt az első felszólaló. egyetértését fejezte ki a pénzügyminiszter beszámolójával, s a főváros általános politikai helyzetét jellemezve hangsúlyozta: a dolgozó emberek helyeslik a párt és a kormány gazdaságpolitikáját, biznak a jövőben. egyetértének a reformmal, ismerik és értékelik az elért eredményeket. a közvélemény értékelésében azonban - különösen az életszínvonal megítélését illetően - kétségtelenül tapasztalható bizonyos egyoldalúság, aminek egyik oka az, hogy az életszínvonal emelésénél az országos átlag-adatok nem tárják fel a részleteket, s így sokak számára nem elég meggyőzőek. az országos adatok a valóságot tükrözik, viszont az is nyilvánvaló, hogy életszínvonalát ki-ki saját körülményei alapján vizsgálja, s ebből kiindulva ítéli meg az általános helyzetet.

rámutatott, hogy jogosak a kritikák, amelyek egyes termékek fogyasztói árának indokolatlan emelését és az olcsóbb áruk hiányát teszik szóvá. az áremelést annál inkább sérelmezik a dolgozók, mert az általában a nagy tömegeket érintő alapvető árucikkeknél, például az élelmiszereknél jelentkezik.
/folyt.köv./

14³⁰
16⁰⁰ Dan

bkk. 2. /megkezdte...7.folyt./e

hangsúlyozta: a szabadabb ármozgás ellen nem lehet különösebb kifogás, ennek megvan a jó oldala is, de nem szabad el-
tűnni, hogy egyes ipari vagy kereskedelmi vállalatok ezt a lehetőséget esetleg a fogyasztók rovására, a nagyobb nyereségszerzésre használják fel. a közvélemény joggal elvárja, hogy a minisztériumok keményebben lépjenek fel az indokolatlan áremelések ellen. határozottabban kell megkövetelni azt is, hogy az olcsóbb árucikkekből biztosítsák a rendszeres ellátást, mert a legegyszerűbb, mindennapi cikkek hiánya gyakran ugyanolyan rossz hatást vált ki a közvéleményben, mint az áremelés.

- vannak, akik meglevő gondjainkat a gazdasági mechanizmus reformjának számlájára írják -, mondotta. - ezt nem fogadhatjuk el; meggyőződésünk, hogy a hiányosságoknak a saját emberi, vezetői gyengeségünk a legfőbb forrása. teremtsünk mindenütt rendet a termelésben és a munkafegyelemben, lépünk fel közös erővel a sokhelyütt meglevő egyenlőségi ellen. a vállalatok vezetői a jövőben a béremelésnél és a nyereség elosztásánál is jobban biztosítsák a végzett munka szerinti differenciálást. a több felelősséget, magasabb szakértelmet igénylő vezetői tevékenységet feltétlenül honorálni kell, ugyanakkor meg kell akadályozni, hogy az el nem végzett munka ellenértéket, elismerést kapjon. ebben a főváros kommunisztától példamutatást, a vezetőktől a helyi feladatok megszervezésében határozottabb fellépést, budapest dolgozóitól fegyelmezettebb munkát kérünk -, mondotta.

a pénzügyminiszteri beszámolót és az 1970. évi költségvetést elfogadta.

gazsó sándor rendőrezredes /zala megye, 7. vk./ rámutatott, hogy az állam növekvő anyagi terheket vállal magára. ezt a tendenciát jelzi a napokban megjelent kormányintézkedés is a szarvasmarha felvásárlási árának emeléséről. a felvásárlási árak növekedését állami dotáció fedezi, a változás a fogyasztókat nem érinti. alaptalanok tehát azok a híresztelések, hogy egyes árak emelkedni fognak.

ezután a munkafegyelem lazítását bírálta a képviselő, felhívta a figyelmet a termelékenység növelésének kiaknázatlan lehetőségeire. bírálta azt, hogy nem egyszer a vándormadarak, a lógósok jobban megtalálják anyagi számításukat, mint a becsüléssel dolgozók, a munkáskollektívák törzstagjai.
/folyt.köv./

14³⁰
16⁰⁰ Dan

parlament

bkk. 2. /megkezdte...8.folyt./e

gazsó sándor beszámolt arról, hogy a negyedik öt éves terv elejére várhatóan enyhülnek zalában a foglalkoztatási gondok. mindamelllett egyelőre hosszabbtávú problémának tűnik a női munkavállalók foglalkoztatása, különösen a falvakban. mivel az olajbányászat szerepe a megye iparában meglehetősen visszaesett, viszonylag nagyobb létszámú felszabaduló munkaerővel lehet számolni. javasolta a képviselő, hogy az ipar-telepítést - ahol csak lehetséges - terjesszék ki a bányavidékekre. a megye egészségügyi helyzetének javításához kért segítséget, s szorgalmazta a megyei kórház bővítését, az óvodai és napköziotthoni helyek számának gyarapítását. a vízrendezéshez - a zalai dombvidék patakjainak, vízfolyásainak szabályozásához - az országos vízügyi hivataltól az eddiginél hatékonyabb támogatást kért a képviselő.

a költségvetés tervezetét elfogadta.

ezután ebédszünet következett.

x x x

szervezőségeik figyelmébe!

javítások a mai bkk. 2. / megkezdte ... számú hírré:

4. folytatás utolsó bekezdése alulról számított 4. sorában a szöveg helyesen:

... vállalatot már sz a n á l j á k .../.dicséretes ...

a 7. folytatás 1. bekezdése /vannak akik.../ 7. sorában a szöveg:

... vezetői a jövőben a bérezésnél és a nyereség

ugyanezen bekezdés 9. sorában a szöveg:

... a több felelősséget nagyobb szakértelmet igénylő... /folyt.köv./

- 30 -

NA 1525

1600.00

parlament

bkk.2. / megkezdte ... 9. folyt./ 11

szünet után kállai gyula elnökletével folytatódott az ülés.

darvasi istván,

/budapest, 18. számú választókerület/, a magyar hírlap főszerkesztője felszólalásában a külügyi tárca költségvetésével összefüggésben hazánk külpolitikai tevékenységét elemelte. elmondotta, hogy hazánk nemzetközi tevékenysége egyre inkább nő, ami jórészt azzal hozható összefüggésbe, hogy külpolitikánk világos: senkinek nem lehet kétélye afelől, hogy a magyar népköztársaság a nemzetközi kapcsolatok terén a békére és a békés együttélésre törekszik.

a képviselő ezután az európai biztonsági értekezlet összehívásával kapcsolatban elmondotta, hogy a tanácskozás előkészítése jó úton halad. az értekezlet megtartását nyíltan csak kevesek ellenzik. azok, akiknek nem tetszik a tanácskozás gondolata, inkább különféle kifogásokat hangoztatnak és feltételeket igyekeznek szabni. az értekezlet összehívásának szükségességét kétségbevonó nyugati körök azzal érvelnek, hogy európa kettészakított és ilyen helyzetben nincs sok értelme leülni a tárgyalóasztalhoz. a képviselő utalt rá, hogy amikor a nyugati körök európa kettészakítottaságáról szónokolnak, akkor azt hagyják figyelmen kívül, hogy például a marshall-tervvel, majd egyebek között a nyugat-európai unió létrehozásával és az atlanti szövetség megalakításával éppen ők hozták létre a szocialista világrendszer ellen irányuló zárt politikai és gazdasági tömböt. európa kettészakítottaságának ez a döntő oka, és ezt nem lehet figyelmen kívül hagyni.

ténykérdés, hogy Európában megalakult az első szocialista német állam, a német demokratikus köztársaság és a szocialista világrendszer is biztatóan fejlődik. ebben a helyzetben az európai problémákat - amelyek a világbéke ügyére is kihatással vannak - rendezni kell.

az európai biztonsági értekezlettel kapcsolatban darvasi istván kiemelte: a tanácskozáson érvényesülnie kell az erőszakról és a fenyegetésről való lemondás elvének. a kontinens országainak arra kell törekedniük, hogy a két német állammal normális kapcsolatokat alakítsanak ki, szükség van arra is, hogy a tárgyaló partnerek a diszkrimináció nélküli gazdasági kapcsolatok érvényesítésének ügye mellett szálljanak sikkra. a nemzetközi politikai életben kedvező jelnek tekinthető, hogy az érdekeltek többsége józanul, realisan fogja fel egy ilyen tanácskozás jelentőségét és az értekezlet megtartása mellett emel szót. minden felelős politikusnak arra kell törekednie, hogy az európai problémák rendezésének békés módjait keressék a realitásokból kiindulva.

a képviselő az 1970. évi költségvetést elfogadta. /folyt.köv./

- 31 -

16.25/gy

NA 1645

parlament

bkk. 2./ megkezdte 10. folyt./ 11

ollári István,

----- a borsod megyei 4. számú választókerület képviselője, a borsodi vegyikombinát üzemvezető mérnöke a vegyipar fejlesztésének jelentőségét hangsúlyozta. kiemelte: örvendetes, hogy 1970-ben a vegyipari termelés lényegesen gyorsabban nő, mint az ipar átlagos termelése. a mezőgazdaság sürgető igényeinek megfelelően a legutóbbi időszakban a vegyiparon belül a nitrogén műtrágya-gyártás fejlődött a leggyorsabban. az olcsó földgáz bevezetése azt is lehetővé tette, hogy egy-egy tonna nitrogén műtrágya önköltsége az 1960. évi 9800 forintról 6 700 forintra csökkenjen. egy-egy tonna nitrogén műtrágyát - átszámítva - 112 dollárért állítanak elő hazánkban, szemben a 160-200 dolláros világpiaci árral. a szénhidrogének alkalmazása a műanyaggyártás fejlesztését is meggyorsította. a borsodi vegyikombinát például jövőre kétszer annyi pvc-t termel, mint az idén, s kapacitása később tovább fokozódik.

a képviselő az eredmények ellenére sem tartja azonban kielégítőnek vegyiparunk fejlődését, s különösen a vegyipar szerkezetének alakulását. felhívta a figyelmet, hogy a fejlett országok többségében a műanyagtermelés a vegyipar egészének 4-8 százalékát adja, míg nálunk ez az arány csupán 2.2 százalék. a vegyiszál-gyártás az említett országokban tapasztalható 6-10 százalékos részarányával szemben nálunk 4 százalék, s hazánkban egyáltalán nem készül szintetikus kaucsuk.

a képviselő rámutatott: szükséges a műanyag- és műszálgyártás gyorsabb ütemű növelése. - ezt azonban - mint monddta, - a beruházások magas költségei és egyéb problémák is akadályozzák. a képviselő helytelenítette, hogy a műanyag hazai ára lényegesen alacsonyabb, mint az önköltség. hangsúlyozta, hogy a gazdaságossági számításoknál és a közgazdasági ösztönzők kidolgozásakor figyelembe kell venni: a műanyaggyártáshoz igen sok beruházási eszköz szükséges. olyan helyzetet kell teremteni, hogy ezekhez az eszközökhöz a vegyüzemek részesedési és fejlesztési alapjaik veszélyeztetése nélkül hozzájuthassanak. a borsodi vegyikombinát a pvc-gyártás fejlesztéséhez jelentős dotációt kap az államtól, a rendkívül magas beruházási költségek, az eszközleltési járulék, a kamatterhek, stb. miatt azonban még így sincs kilátás arra, hogy a következő években akár egy fillér részesedési alapot képezhessen. sürgette, hogy közgazdaságilag kedvezőbb feltételeket teremtsenek a vegyipar, s ezen belül a műanyagipar gyorsabb ütemű fejlesztéséhez.

a képviselő a költségvetést elfogadta, és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.
/folyt.köv./

- 32 -

17.15
18.00

8

parlament

bkk. 2./ megkezdte 11. folyt./ 11

nagy józsefné,

----- könnyüipari miniszter előjáróban hangsúlyozta, hogy a könnyüipar területén a jövő esztendőben az ezévinél jóval magasabb, s főként egyenletesebb termelési szint elérésére kell törekedni. elmondotta, hogy már 1968-ban is jelentősen csökkent a könnyüiparral szemben támasztott termelési igény, s ez év első felében még további visszaesés következett be. kevés volt a belföldi megrendelés, s így az iparág vállalatai, szövetkezetei több export-, illetve bér munka rendelést fogadtak el. korábbi termelési szintjüket azonban még így sem tudták elérni.

- a harmadik negyedévtől kezdődően változás állt be, egyre több megrendelés érkezett a hazai forgalmazóktól. a korábbi kiesést azonban már nem tudtuk behozni, s így az utóbbi hónapokban már nemcsak választék, hanem mennyiségi hiányokkal is számolni kellett. számos intézkedést tettünk, s ma már túl vagyunk a nehézségek nagy részén. szeptemberben, először az év folyamán, már meghaladtuk az elmúlt év hasonló időszakának termelési színvonalát. ennek jótékony hatása lassanként érezhető lesz a bolti ellátás további javulásában is.

- felhívtuk az iparág összes vállalatait, hogy a hátralevő hetekben hozzák be az esetleges lemaradásokat, s a belföldi piac ellátásának javítása érdekében a jövő esztendőre vállaltanak az ideinél jóval több áruszállítást. tapasztalataink szerint a vállalatok egy része nem bízik eléggé a belföldi rendelések mértékének tartosságában. pedig gépi kapacitás rendelkezésre áll, s a munkaerőproblémákról az a véleményem, hogy vállalaton belül - jobb szervezéssel, új ösztönzők alkalmazásával - megoldhatók.

a szabályozók szigorítása, a kapacitás-kihasználatlanság, a munkafegyelem csökkenése következtében a könnyüipari vállalatok jelentős részénél csökkent a nyerség. a butor-, a selyem-, és a nyomdaipari vállalatok kivételével szinte mindenütt probléma a termelékenység kedvezőtlen alakulása. e téren 1970-ben fordulatot kell elérni. a munkaszervezés és a munkafegyelem megjavításán túl csak a vállalaton belüli gyártmányösszetétel korszerűsítésétől és a gyártástechnológia fejlesztésétől várhatunk eredményeket.
/folyt.köv./

- 33 -

16.40/gy

17.20

parlament

bkk. 2./ megkezdte 12. folyt./ 11

- joggal vetődik fel a kérdés, hogy az idei, mintegy 1,5-2 százalékos fogyasztói árszintemelkedésen belül a ruházati cikkek összesített árszintje miért emelkedett átlag 3 százalékkal, sőt egyes áruknál 10-20 százalékkal is. az ebben közrejátszó számos tényező közül az egyik az, hogy - éppen az életszínvonal jelentős emelkedése következtében - a kereslet az értékesebb, termékek felé toódik. egy másik tényező maga a divat. a legnagyobb hiba éppen az volna, ha a vállalatok nem vennék figyelembe a divat követelményeit, még akkor is, ha így egyes cikkek csak magasabb áron állíthatók elő.

- persze ez nem azt jelenti, hogy menlevelet adunk az indokolatlan áremelési törekvéseknek. de a divatcikkek áremelésének gazdasági indokai is vannak. a legjobb példa erre az, hogy az idén a világpiacon jelentősen drágultak egyes nyersanyagok. a belföldi árak még így is mérsékeltebbek voltak, mert sokszor még a nyersanyagok áremelkedését sem engedték a vásárlóknak „behozni”. a következő esztendőben sem szándékozunk a könnyűipari termékek körében a szabad árfórmát növelni, sőt a pamutipari vállalatoknál továbbra is maximáltunk olyan fonalárakat, ahol a gyapotár miatt az áremelés gazdaságilag indokolt lett volna. persze az áremelésekben szerepe van a spekulációnak is. kétségtelenül így van, s ebben az idén az is közrejátszott, hogy a ruházati cikkekben igen gyors, csaknem 10 százalékos vásárlási felfutás következett be. /árellenőrző munkánk sem volt elég hatékony./ arra törekszünk, hogy a kibontakozó gazdasági verseny növelje az árubőségét, s a luxuscikkek mellett ott legyen mindig, a mainál nagyobb bőségben az egyszerűbb, olcsóbb termék is. # elsőrendű feladat olyan árpolitika alkalmazása, amely egybevégt a társadalmi, és a vállalati célkitűzésekkel. a több nyerséget nem manipulációkkal kell elérni, hanem a termelőberendezések jobb kihasználásával, az előállítás költségeinek csökkentésével, anyagtakarékossággal, jobb munkaszervezéssel, egyszerűen a termelékenység emelésével.

- nyilvánvaló, hogy a legnyugodtabb gazdasági helyzetben is lesznek bizonyos ellentétek a társadalmi és a vállalati érdekek között. még inkább fennállhat ez a közeljövőben, amikor csökkentőnk kell az állami támogatások mértékét. ennek arányában - a gazdasági nyomás fokozásával - többet követelünk a vállalati belső gazdálkodás, a vállalat belüli mechanizmus hatékonyságától.
/folyt.köv./

- 34 -

06.48/gy

MA 1745
1900. Dm

parlament

bkk. 2./ megkezdte ... 13. folyt./ 11

a könnyűipari minisztériumban folyik a negyedik öt éves terv koncepciójának előkészítése. a következő öt éves tervben a ruházati, a lakáskulturális, és a papír- és nyomdaipari cikkek iránt egyaránt növekszik majd a kereslet. az országos tervhivatallal egy általános textilruházati rekonstrukciós tervet készítünk, amely elősegíti majd a korszerűbb gyártmány- és gyártásösszetétel kialakítását, elsősorban a szintetikus anyagok fokozottabb felhasználásával, a köt-szövő és hurkoló technológia nagyobb mértékű alkalmazásával. gyorsítani akarjuk a szövőiparokon belül az automatizálást is. jelentős fejlesztésvterveink vannak: folytatjuk a lábatlani új papírgyár építését, „felfuttatjuk”, a dunaujvárosi írónyomó papírgyárat, nyíregyházán megkezdjük a hullámüzemi és zsákgár építését, s folytatjuk a békéscsabai kner-nyomda bővítését. a gazdasági bizottság elvi jóváhagyása alapján már készülnek annak a dunaujvárosi nagyberuhásnak tervel is, amely évente 50 000 tonna cellulózt és 100 000 tonna hullámlemezt gyárt majd, - zárta beszédét nagy józsefné.

valter imre

----- tsz elnök, somogy megyei /6vk./ képviselő a többi között szóvá tette, hogy megyéje a közös gazdaságok állóeszköz ellátottsága, gépi felszereltsége tekintetében a megyék sorrendjében az utolsó előtti helyen áll. részint az az oka ennek, hogy somogyban a népesség fele a mezőgazdaságból él, ezért a közös gazdaágok a kezdeti években nem nagyon igyekeztek a fokozott gépesítésre. másutt, ahol a kevés munkaerő a gépesítés fokozására szorította a gazdaságokat, a még hiteldus időszakban beszerezték a gépeket - tehát most ilyen problémával nem küszködnek. a somogyi állampolgárnak olyan következménye is van, hogy a tsz-ek tagsága előregszik, mert nem maradnak otthon, illetve nem térnek haza a fiatalok a termelőszövetkezetbe, legfeljebb csak akkor, ha -képesítésüknek megfelelő - géppel végezhető munka kínálkozik. idősebb tagsággal kevesebb a szövetkezet jóvedelme, tehát anyagiakat sem tudnak előteremteni gépvásárlásra.

arról szólt a továbbiakban a képviselő, hogy az elmúlt időszakban a hitelekért való versengés alaposan lerövidítette a visszafizetések időtartamát. az az egyébként helyes közgazdasági gyakorlat, hogy a hitelt annak adják, aki a minamarabbi visszafizetésre tesz ígéretet - a gyengébb adottságu termelőszövetkezeteket hátrányos helyzetbe hozza. ezért a jövőben - fejtegette a felszólaló - a viszonylag szűk körben hozzáférhető hiteleket adják hosszulejára, még pedig a termelés szempontjából alapvető célokra: a nélkülözhetetlen gépek megvásárlására - és a valóban rászoruló gazdaságoknak. a háztáji gazdaságok és a közös gazdaságok viszonya kapcsán kifejtette: a kétféle formát komplex egységnek kell tekinteni.
/folyt.köv./

- 35 -

MA 1815
1900. Dm

parlament

bkk. 2./megkezdte ... fo 14. folyt./ 11

reszegi ferenc,

----- hajdu-bihar megye 13. sz. vk. képviselője azépítő-, fa- és építőanyagipari dolgozók szakszervezetének elnöke, az egészségügyi és szociális beruházások elhuzódásáról elmondotta: ezen a területen az új gazdaságirányítási rendszer még nem érezte kedvező hatását. a középülettervező vállalat szakemberei szerint a beruházások előkészítése részben azért hagy kívánni valót maga után, mert a munkában már bizonyos jártasságra szert tevő mérnökök és technikusok egy-egy feladat megoldása után nem maradnak együtt. minden nagyobb beruházás előkészítésével újabb és újabb szakembergárdát bíznak meg, amelynek tagjai „menet közben” sajátítják el az egészségügyi létesítmények építésével kapcsolatos speciális tapasztalatokat.

a tervezők néhány évvel ezelőtt indítványozták, hogy hozzanak létre egészségügyi és kulturális beruházó vállalatot. a művelődésügyi minisztérium a javaslatot megszüvelve alapított is egy ilyen szervezetet, az egészségügyi minisztérium azonban nem. a mai viszonyok között az eredeti elképzelés már nem időszerű, hiszen a beruházási feladatok a tanácsi önálló gazdálkodás körébe kerültek. a tervezőknek most az a véleményük, hogy a gazdaságirányítási reform követelményeinek megfelelően a már meglévő, kulturális beruházásokkal foglalkozó vállalatot - amelyet jelenleg egészségügyi építkezések lebonyolításával is megbíznak - fokozatosan közös kulturális-egészségügyi vállalatá kell fejleszteni.

a képviselő szerint az egészségügyi létesítmények felújításának üteme sem megfelelő. nem értett egyet azzal a javaslattal, amely szerint aközponti alapot kellene létrehozni a felújítások anyagi támogatására. ez csak valamelyest segítene a bajokon, ugyanis az egészségügyi és szociális hálózat épületei annyira elavultak, hogy hiába költenének korszerűsítésükre nagyobb összeget, csak rövid időre lehetne őket használhatóvá tenni. az évműszaki fejlesztési főosztályának véleménye szerint inkább arra lenne szükség, hogy az eddiginél nagyobb mértékben használják fel a tipizált, előregyártott, gyorsan összeszerelhető épületelemeket, amelyekből megfelelő kórházi pavilonokat és más épületeket lehetne kialakítani.

a képviselő az 1970. évi költségvetést elfogadta.

ezután szünet következett. a szünet után beresztőczy

miklós elnökletével folytatódott a tanácskozás.

/folyt.köv./

- 36 -

NA 1830
1900 Dm

parlament

bkk. 2./ megkezdte 15. folyt./ 11

szviridov ivánné

----- tsz-elnök, szabolcs-szatmár megyei /10. vk./ képviselő a szarvasmarha- és a sertésstenyésztés fejlesztése érdekében szót emelt azért, hogy a tsz-ek a szarvasmarhatelepek építéséhez az idei év teljes egészére kapják meg a korábbi 70 százalékos ártámogatást, egész sereg olyan termelőszövetkezet, amely ma még a gyengék közé tartozik, megizmosodását éppen az állattenyésztés fejlesztésében, korszerűsítésében látja. különösen ezek a tsz-ek szorulnak rá az új állattartási létesítmények építésének ártámogatására. javasolta, hogy az ugynevezett koncentrált állattartó telepek létesítését az állami építőipar kiemelt beruházásként kezelje, normákkal szabályozza az építési időtartamokat, az építmények tervvariációit bocsássák a mezőgazdasági üzemek rendelkezésére, s törekedjenek a korszerűség és a praktikusság összekapcsolására, mégpedig az eddigieknél olcsóbb megoldásokkal.

a hűtő-tároló kapacitás bővítéséhez az eddig kapott állami támogatás differenciálását kérte a képviselő szabolcsban ugyanis 1975-ig mintegy 18 000 vagon befogadóképességű hűtőtárolót kell létesíteni a már meglévő gyümölcsösök várható termeléséhez.

a mezőgazdasági üzemek pénzügyi helyzetére hivatkozva javasolta, hogy a kiegészítő tevékenységek továbbfejlesztésére biztosítson az állam egységesen 50 százalékos ártámogatást. elsősorban az élelmiszeripari kiegészítő tevékenység kapjon anyagi pártolást.

a talajjavítás gyorsítására, az öntözéses gazdálkodás kiterjesztésére /öntözőtelepek rekonstrukciójára is/ hatékony állami ártámogatásra van szükség. az erőgépek vásárlásához a mostaninál jobb hitelpolitikai feltételeket kell teremteni. a gépek árát is sok esetben magasnak találják a termelőszövetkezetek. különösen a mostoha termelési adottságu tsz-ek fájlatják, hogy a jelenlegi magas áron nem tudnak hozzájutni betakarító gépekhez. a munkagépeknél egyébként típus- és minőségproblémák is akadnak.

egyetértett a törvényjavaslattal, az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

18.15/gy

- 37 -

NA 1835
1930 Dm

bkk. 2. /megkezdte...16.folyt./e

molnár jános, a tolna megyei 8-as számú választókerület képviselője, a madocsi igazság tsz elnökhelyettese elégedetten állapította meg, hogy növekednek a mezőgazdasági beruházások és ezek lehetővé teszik a tervezett fejlődést. üdvözölte azokat a korábbi rendelkezéseket, amelyek érdekeltté teszik a mezőgazdasági lakosságot az állattenyésztés növelésében. - óvakodni kell azonban attól - mondotta -, hogy kis súlyú állatok nevelésére ösztönözzék az állattartókat, mert ez nehézségeket okozhat a sertésállomány számszerű utánpótlásában, s fennakadásokat idézhet elő a zsír- és szalonna-termelésben.

a képviselő ezután indítványozta, hogy szüntessék meg a termelőszövetkezetek vtómag ellátásának zavarait. a kifogástalan minőségű vtómag gyakran hiánycikk. szövegében, hogy a hatóságok jogszabályok helytelen értelmezésével nemegyszer olyan esetben is megkövetelik a vtómagvak lecserélését, amikor a saját termés jobbminőségű, mint az a szállítmány, amit a központi készletekből kaphatnak. a képviselő a termés értékesítése körüli visszasságokra is felhívta a figyelmet. bírálta a mék-et, amely mint mondotta, nem mindig tudja értékesíteni a számára felajánlott árakat, vagy elfogadhatatlanul alacsony felvásárlási árat kínál. emiatt az idei nyáron a sárgabaracknak egy része elpusztult vagy pálinkafőzésre használták fel, holott a piacon kevés volt ebből a gyümölcsből.

a képviselő szövegében arról a lehetőségéről, hogy az új mechanizmusban már közvetlenül is értékesíthetik termékeiket. ehhez azonban nem rendelkeznek megfelelő boltlázzal. a beruházások nagy erőfeszítéseket követelnek, mert e célra ártámogatást nem kaphatnak. szükségesnek tartaná, hogy a tsz-ek mielőbb részesülhessenek ilyen ártámogatásban. szövegében, hogy a rövidlejáratú üzemviteli hitelekhez is nehezen tudnak hozzájutni. indítványozta, hogy világosabban jelöljék meg a hitelezési feltételeket és gyorsítsák meg a kérelmek intézését.

a képviselő a költségvetési törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.
/folyt.köv./

18.35/gy

- 38 -

M 1845
1930 Dm

bkk. 2. /megkezdte...17.folyt./e

ezután bondor józsef építésügyi és városfejlesztési mi-

niszter emelkedett szövegre. utalt arra, hogy az építőipar termelése a harmadik ötéves tervidőszakban a 28 százalékos előirányzattal szemben várhatóan 50-52 százalékkal nő. a fizetőképes kereslet azonban változatlanul felülmúlja az építőipari kapacitást. a kereslet és a kínálat közötti különbség a beruházási piacon tovább fokozódott; az egyensúly megteremtése a következő évek legfontosabb feladata.

az 1969-es év eredményeit elemelve elmondotta, hogy az ágazathoz tartozó vállalatok, szövetkezetek termelése az idén előreláthatólag túlhaladja az 53 milliárd forintot, vagyis 9-10 százalékkal nő a termelés. az egyedi nagyberuházások meggyorsultak. a többi között az idén befejeződnek a dunai hőerőmű, a lenin kohászati művek elektroacél-művének, az ózdi kohászati üzemek acélművének beruházásai. elkészül a szolnoki épületelemgyár, a tiszavidéki vegyikombinát nitrogén-műtrágya üzege, a dombóvári és a kazincbarcikai kórház, a budapesti 3-as számú házgyár. az év végére befejeződik az interkontinentál szálló építése is. előreláthatólag teljesítik a 62 000 lakás építésének idei tervét. az év vállalatok a múlt évhez viszonyítva a fővárosban csaknem 13, vidéken pedig 8 százalékkal több lakást adnak át. az ötéves tervidőszak 300 ezer lakásának építési előirányzatát várhatóan 18-20 ezerrel teljesítik túl. ez kedvező feltételeket teremt ahhoz, hogy a negyedik ötéves tervre előirányzott 400 ezer lakás is elkészüljön.

ezután arról szövegében, hogy az építőiparban kedvezően alakul a termelés koncentrációja. a munkahelyek száma az előző évhez képest 365-tel csökkent, egy-egy munkahelyen a korábbi 38 helyett átlagosan 48 munkás dolgozik. némileg csökkent az építkezések időtartama is, a csökkenés mértéke azonban még nem kielégítő. az építőiparban és az építőanyagiparban nem kedvező a termelékenység alakulása, az indokoltnál nagyobb mértékben nőtt a munkaerő-kereslet, romlott a munkafegyelem.

az építőipari árszínvonal az előzetes számításoknak megfelelően mintegy 3-4 százalékkal nő az idén. annak ellenére, hogy az áralakulás a tervezett kereteken belül marad, gyakran találkozunk olyan törekvésekkel, hogy a vállalatok a nagyobb nyereséget nem a termelékenység javításával, a gazdaságosság növelésével, hanem különféle jogtalan költségek felszámításával akarják elérni. a miniszter hangsúlyozta, hogy az ilyen kétes vállalati árpolitika még átmenetileg sem válhat be.

/folyt.köv./

- 39 -

M 1935
1930 Dm

bkk. 2. /megkezdte...f18.folyt./e

tartós rentabilitást csak a tényleges termelési eredményeken alapuló céltudatos gazdálkodás biztosíthat. - arra törekszünk - mondotta, hogy a jelenlegi piaci viszonyok ne idézzék elő az árszínvonal egészségtelen torzulását. különösen fontosnak tartjuk a lakásépítési költségek stabilitását. a miniszter biztatónak tartja, hogy budapsten a már régebben működő házgyárak 1969-ben lakásonként 10 000 forinttal csökkentették az árakat. mint mondotta, a beruházók, a tervzők és kivitelezők összehangolt munkával tovább mérsékelhetik a költségeket.

az építőanyagipari vállalatokról szólva elmondotta, hogy gazdasági tevékenységük különböző okok miatt az idén nem volt kielégítő. a feltételezettnél kedvezőtlenebb az építőanyagellátás, különösen jelentős a cementhiány.

az 1970. évi feladatokkal összefüggésben utalt arra, hogy a szocialista szektornak jövőre 7 százalékkal kell növelnie az építési-szerelési munkák értékét. huszonkilenc nagyberuházást kell befejezni. ezzel egyben csökken is az egyedi nagyberuházások - s tovább nő a vállalati beruházások - aránya. változatlanul kiemelkedően nagy feladat a lakásépítés. 1970-ben 70 000 lakást kell átadni, 10-11 százalékkal többet, mint az idén. ezen belül az állami lakásépítés 25 százalékkal, vagyis jóval nagyobb mértékben nő, mint az előző esztendőben. az új lakások jelentős részét telepszerűen helyezik el, korszerű technológiával építik. a jövő év egyik fontos feladata a középépítés gyorsítása, hogy az elmaradást itt is mielőbb pótolhassuk. a középépítési kapacitások fejlesztésére új vállalatokat is létrehozunk.

ezután részletesen foglalkozott a miniszter az építőanyagipar helyzetével, s utalt arra, hogy az építőanyagok iránti kereslet várhatóan tovább differenciálódik: gyorsabban nő a korszerű, jó minőségű építőanyagok iránti igény. hangsúlyozta, hogy gondoskodni kell a lakosság építőanyag-igényeinek jobb kielégítéséről. ezért a kormány a kontingentált termékek körét a cement-, a tetőfedő- és falazóanyagokon túlmenően a falburkoló csempékre, a burkolólapokra és az azbesztcsövekre is kiterjesztette. 1969-hez viszonyítva 10 százalékkal több építőanyag előállítását irányozták elő, az import pedig 30, sőt ezen belül egyes cikkekből 50 százalékkal nő. az alapvető építőanyagok közül az adalék- falazóanyagokból, a beton- és vasbetontermékek túlnyomó részéből az igényeket ki tudják majd elégíteni.

/folyt.köv./

- 40 -

18m40/gy

NA 1940
1970. Dm

bkk. 2. /megkezdte...f19.folyt./e

a javuló tendencia ellenére nem lesz zavartalan az ellátás cementből, huzott táblaüvegből és tetőfedő anyagokból. a cementellátás javítására előbbrehozták a dcm 4-es számú kemencéje üzembehelyezésének idejét, ez lehetővé teszi, hogy a hazai termelés jövőre 3 millió tonnara emelkedjék. így is csaknem 1 millió tonna cement importjáról kell gondoskodni. a miniszter azt is elmondotta, hogy a szilikátbázisú építőanyagokat termelő vállalatok állóeszközállományát 1970-ben 2.7 milliárd forinttal fejlesztik. ugyanakkor a hitelpolitikai irányelvek a jelenleginél kedvezőbb feltételeket biztosítanak a korszerű építőanyagok termelésének bővítésére.

az építőanyag-ellátás javítását szolgálja több fontos beruházás is. folytatódik a beremendi cementgyár, az orosházi üvegyár, a szentendreai csőgyár építése, s napirendre kerül az épületesztalosipar rekonstrukciója. - fontos feladat - mondotta -, hogy mielőbb megteremtjük az építőipar teljes ipari hátterét. a szerelvényellátás, a felvonók, a műanyagok gyártásának javításáról, illetve fokozásáról, a választék bővítéséről van szó. változatlanul fontos teendő a lakásépítés korszerű technológiájának kiszélesítése. a panelekből épített lakások száma jövőre 70-75 százalékkal nő, s hogy ez a tendencia folytatódjék, tovább épül a debreceni és a szegedi házgyár, s előkészületben van a 4. számú budapesti házgyár építése. - a paneles lakásépítés továbbfejlesztésére a közeljövőben javaslatot teszünk a kormány elé. előtérbe kerül az ugynevezett alagut-zsaluzatos öntött technológia fejlesztése és az ehhez kapcsolódó előregyártás megszervezése is. az építési kapacitást nagymértékben megnöveli majd a könnyűszerkezetes építési mód bevezetése, mivel újabb alapanyagforrásokhoz juthat az építőipar.

a miniszter elmondotta, hogy az 1970. évi terv az építőipari ágazatban a termelés mintegy 8 százalékos növekedésével és az egy főre jutó termelési érték 4.5 százalékos növekedésével számol. az építőipari vállalatok szervezési tartalékaik lehetővé teszik ezt az előrehaladást. a tervezett intenzív fejlődés ellenére az 1970-es terv teljesítése mintegy tizenegyszerrel több munkás foglalkoztatását teszi szükségessé az építőiparban. ezért fontos feladat a munkaerővándorlás megállítása.

/folyt.köv./

- 41 -

18v48/gy

NA 1945
1970. Dm

parlament

bkk. 2. /megkezdte...20.folyt./e

vizsgálni kell az építőipari munkások bér- és jövedelem-arányait, a személyi és kollektív érdekeltség fokozásával stabilizálni kell az építőipar munkaerőhelyzetét. az építőipari munkások bérhelyzetének megjavítása nem elsősorban központi feladat; a vállalati tartalékok még itt is jelentősek. a tapasztalatok szerint a vállalatok többségének vezetői még mindig nem differenciálják a kereseteket a teljesítmények arányában. a miniszter hangsúlyozta, hogy a jól dolgozóknak, a törzsgárdatagoknak minden kedvezményt meg kell adni, amit a jogszabályok és a vállalatok anyagi eszközei lehetővé tesznek. ugyanakkor szilárd munkafegyelmet kell megkövetelni, mind a központokban, mind a munkahelyeken. felhívta a figyelmet, hogy az új technológiák bevezetése a szakmunkások továbbképzését is szükségessé teszi.

- az építőipar gyorsabb ütemű előrehatadása a közgazdasági szabályozók differenciált továbbfejlesztését is megkívánja - mondotta. - e szabályozóknak érdekelttőbbé kell tenniük a vállalatokat a termelés növelésében, a technikai bázis bővítésében, a minőség javításában. ugyanakkor kedvezőbb feltételeket kell teremteni a személyi jövedelmek emelésére. az építő- és építőanyagipar gyorsabb fejlesztésére koncepciót dolgoztunk ki, s ezt a közeljövőben a kormány elé terjesztjük. e koncepció realizálása preferenciákat és állami támogatást is igényel.

a miniszter végül gazdálkodási kérdésekről szólt. elmondta, hogy az építőipari ágazatban jövőre a jövedelmezőség csaknem két százalékos növekedését irányozták elő. az árszint stabilitása - helyenként mérséklése - érdekében szigorítani kell a hatósági árszabályozást. így is számolni kell azzal, hogy a lassu áremelkedés mindaddig tart, amíg ki nem alakul az építési piac egyensúlya.

- az 1970. évi költségvetés elfogadása kedvező lehetőséget teremt az építésügyi ágazat továbbfejlesztésére. az új évben az építőipar fokozza erőfeszítéseit az építési piac egyensúlyának megteremtéséért -, hangsúlyozta befejezésül bondor józsef. a miniszter az 1970. évi költségvetést az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

18.54/gy

- 42 -

M
2009. Dm

parlament

bkk. 2./ megkezdte ...21. folyt./ 11

kállai árpádné

-----, minőségi ellenőr /bács, 2. vk/ egyebek között elmondta, hogy bács-kiskun megye egyik legnagyobb gondja az egészségügyi, szociális és kulturális ellátás színvonalának alacsony volta. súlyos problémák vannak a körzeti orvosi és a rendelőintézeti ellátás terén, s bőven akad tennivaló a fekvőbeteg-ellátás javításában, mert a tízezer lakosra jutó kórházi ágyak száma a megyében csupán 67.6 százaléka az országos átlagnak. az egészségügy gondjait enyhítené, ha mielőbb felépítenék a tervezett kecskeméti megyei kórházat.

szembetűnő az elmaradás az általános iskolai oktatásnál: a kisdíkoknak körülbelül 20 százaléka külterületi, nem szakrendszerű, iskolában tanul. számukra csupán akkor lehetne megfelelő szintű oktatást biztosítani, ha diákotthonokban tudnák elhelyezni őket. a megye társadalmának széles körű összefogásával jövőre megépül több mint ezer diákotthoni hely, de körülbelül további hatezerre lenne szükség. kállai árpádné a továbbiakban a tanácsi gazdálkodás hatékonyságáról szólt. elmondta, hogy megyéjükben is felméri a helyi erőforrások bővítésének lehetőségeit, és ennek eredményeként az 1970-es megyei költségvetés saját forrásu bevételeit jelentékeny összeggel növelik.

a képviselő kérte: a negyedik ötéves terv előkészítése során vegyék figyelembe megyéje gondjait, s a lehetőségekhez mérten nyújtsanak segítséget problémáik megoldásához. a jövő esztendői költségvetést elfogadta.

/folyt.kv./

M 1950

- 43 -

parlament

bkk. 2. /megkezdte...22.folyt./e

kurucz márton, csongrád megye 7-es választókerületének

Lszentesi
képviselője, az országgyűlési pártbizottságának első titkára a magánereőből építették nehézségét, gondjait tette szóvá. mint mondta, örvendetes, hogy a jövő évi terv az ideinél 10 százalékkal több családi otthon építését irányozza elő állami erőből, s kifejezte reményét, hogy ilyen mértékben növekszik majd az állami kölcsönrel, illetve a magánereőből épülő lakások száma is. az utóbbi esztendő statisztikáját ismeretve rámutatott arra, hogy - a tervzettel ellentétben - a harmadik ötéves terv első két évében készült lakások 35 százaléka állami, 64 százaléka magánereőből, illetve kölcsönrel épült. egyes megyékben ez az arány a magánereőjű építkezés javára ennél is magasabb, csongrád megyében például 80 százalék, hajdu-biharban a 90 százalékot is meghaladja. javasolta, hogy az illetékesek háritsák el a magánépítetők dolgát nehezítő problémákat. mindenekelőtt javítani kell az építőanyagellátást, s ugyanilyen fontos az építetők telekvásárlásának megkönnyítése. példaként említette meg ezzel kapcsolatban, hogy csongrád megyében egy-egy 150-160 négyszögöles telek ára 30 000- 50 000 forint.

a továbbiakban megemlítette, hogy a mult év elejétől az új lakónházak és önálló lakások építői a rendeletben szabályozott szakipari munka elvégzése után állami árkiegészítést kapnak, akár kölcsönrel, akár saját erőből építkeznek. ez az árkiegészítés azonban csak azokat illeti meg, akik állami, táncsi vagy szövetkezeti kivitelezőt dolgoztatnak. márpedig köztudott, hogy a magánereő lakásépítkezés céljaira ilyen kapacitás csak korlátozottan áll rendelkezésre. csongrád megyében például az építetők kétharmadának nincs más lehetősége, mint magánkisiparossal szerződni. ők tehát - többnyire fizikai munkások és más kisebb jövedelműek, akik anyagi nehézségeik ellenére is vállalják az építés gondjait - , saját hibájukon kívül nem kaphatják meg az állami árkiegészítést. a képviselő javasolta, hogy a kormányzati szervk vizsgálják meg a problémát, s minden építetők számára, aki saját családi otthonát emel és ezzel valamelyest csökkenti az állami terheket, biztosítsák az állami árkiegészítést, függetlenül attól, hogy állami, szövetkezeti vagy magánkivitelezőt vesz igénybe.

a képviselő az 1970. évi állami költségvetést elfogadta.

/folyt.köv./

- 44 -

NA 1975

parlament

bkk. 2. /megkezdte ... 23. folyt./ ll

horváth kálmán,

----- tsz-elnök, veszprém megyei /7. vk. /képviselő volt a szerdai ülés utolsó felszólalója. többek között a mezőgazdasági beruházásokkal foglalkozott. e tekintetben ugyanis - mint mondta - jócskán vannak problémák. súlyos gond, hogy megdrágultak a beruházások, s hosszú az építések kivitelezési ideje. nehezményezik a termelőszövetkezetek a beruházásokat nagymértékben drágító magas hitelkamatokat. sokszor hangoztatott és jogos kifogás, hogy a tervtervek elkészítésekor a tervező intézetek a kivitelezési költségekben érdekeltek, tehát abban érdekeltek, hogy minél magasabb legyen az építés összege, mert az összköltség alapján részesülnek anyagokban.

a mezőgazdasági beruházások kivitelezéséhez szükséges építőipari kapacitást nagyban bővíthetnék a termelőszövetkezetek önálló ipari vállalkozásai, ezért szorgalmazta horváth kálmán az illetékesek vegyék fontolóra, hogy milyen vállalkozásokra hosszú lejáratu hitelt kaphassanak a gazdaságok. jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy az építőipar másod-, harmadrangu kérdésként kezeli a mezőgazdasági beruházások kivitelezését. saját kapacitásból viszont gyorsabban haladnának az építkezések.

a költségvetési törvényjavaslatot elfogadta.

ezzel befejeződött az országgyűlés szerdai tanácskozása. az elnöklő dr. beresztőczy miklós bejelentette, hogy az ülészakcsütörtökön 10 órakor a költségvetés vitájával folytatódik. /mtl/

..

- 45 -

NA 2000

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

javitások a mai bkk.2. /megkezdte .../ számú hírünkre.

a 13. folytatás 1. bekezdése 11. sorában a szöveg helyesen:

... jelentős fejlesztési terveink vannak...

ugyanezen bekezdés 13. sorában a nyiregyházi megépülő üzem neve helyesen:

hullámdoboz és zsákgyár

a 14. sorban a békéscsabai nyomda neve helyesen:

k n e r - nyomda.

a 16. sorban a szöveg helyesen:

... annak a dunaujvárosi nagyberuházásnak tervei is, amely...

a 17. folytatás 2. bekezdése alulról számított 4. sorában a szöveg:

... az ötéves tervidőszak háromszázezer lakásának építési...

a 21. folytatás 2. bekezdése 9. sorában a felmérik szó helyett:

f e l m é r t é k irandó

a 22. folytatás első bekezdése második sorában a kurucz márton képviselő funkciója az mszp szenzisi járási bizottságának első titkára.

a 23. folytatás 2. bekezdése 4. sorában a szöveg:

... vegyék fontolóra, hogy ilyen vállalkozásokra
hosszu....
/mti/

..

- 46 -

19.23/gy

NA 2000

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h í r e k

1969. december 11.

bb. 1. januártól a tanácsok felügyelete alá kerül a szakmunkásképző iskolai nevelés, a közismereti tárgyak oktatása

i vt/tróli;/gy/hgy

1969. december 11.

a szakmunkásképzésről alkotott törvény végrehajtása a művelődésügyi minisztériumra is jelentős feladatokat hárít, a minisztérium szakoktatási főosztályán ezzel kapcsolatban elmondták az mti munkatársának, hogy a tárca már eddig is sokat tett a szakmunkásképző iskolák oktató-nevelő munkájának korszerűsítéséért. bevezették a korszerű közismereti tanterveket és tankönyveket az emeltszintű - b. típusu - szakmunkásképzőkben, s megkezdték a hagyományos - a. típusu - szakmunkásképző intézetek közismereti tanterveinek és tankönyveinek korszerűsítését is.

a szakmunkásképzés irányításáról és az ezt végző szervek feladatairól szóló kormányhatározat értelmében 1970 januárjától - a tanácsok útján - a művelődésügyi miniszter gondoskodik a szakmunkásképző iskolákban is a nevelőmunka, valamint a közismereti tárgyak oktatásának szakfelügyeletéről. így országsszerte minden iskolatípusban a tanácsokra hárul a felelősség a 14-18 éves korúak oktatásáért, neveléséért. a minisztérium fontos feladatának tekinti, hogy a tanácsok művelődésügyi apparátusát idejében kellően felkészítse az új feladatokra. ezt szolgálja az is, hogy érdekelte megyei szakembereket ezekben a napokban tanácskozássra hívják össze, s megtárgyalják velük a felügyeleti munka megszervezésével kapcsolatos legfontosabb tennivalókat./mti/

..

- 1 -

NA